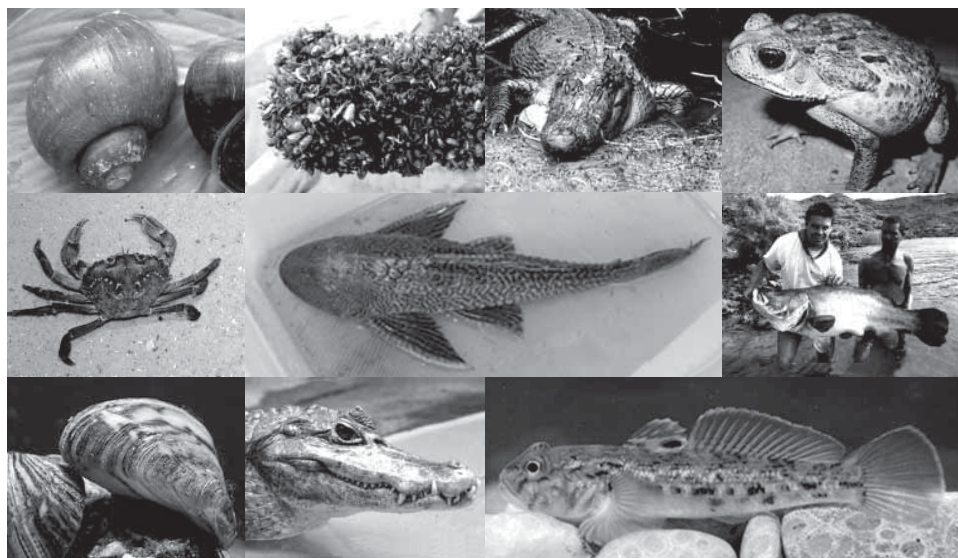

ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น (Alien species)

คำนิยม

จากอดีตถึงปัจจุบันได้มีการนำเข้าชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน การนำเข้าชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นบางชนิดเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหาร หลายชนิดมีความสำคัญต่อธุรกิจสัตว์น้ำสวยงามสามารถสร้างอาชีพและรายได้ตลอดจนการนำเงินตราเข้าต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการนำเข้าเพื่อการควบคุมสภาพแวดล้อม เช่น การกำจัดยุงที่เป็นพาหะของโรค และกำจัดพืชน้ำในที่เลี้ยงสัตว์น้ำ อย่างไรก็ตาม อันตรายจากการที่ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นหลุดรอดไปสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ สามารถตั้งถิ่นฐานและเจริญเติบโตแพร่พันธุ์ได้ดีจนส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำพื้นเมือง กลายเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน (invasive alien species) เป็นผลกระทบทางลบและสร้างความสูญเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ และเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งเป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขและเกิดขึ้นแพร่หลายไปทั่วโลก

หนังสือชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นเล่มนี้ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของการนำเข้า ประวัติ ชีวิตวิทยาของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นในประเทศไทย ที่ควรป้องกัน ควบคุม และกำจัด ตลอดจนแนวทางด้านกฎหมาย และมาตรการในการควบคุมป้องกัน และกำจัดสัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกราน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้และสร้างความตระหนักในเรื่องดังกล่าว กรมประมงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้อ่านและผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันป้องกันและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นจากชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกราน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งของการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรสัตว์น้ำของไทย

(ดร.สมหญิง เปี่ยมสมบูรณ์)

อธิบดีกรมประมง

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณคณะทำงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสัตว์น้ำต่างถิ่นที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเนื้อหา ดร.ชวลิต วิทยานนท์ ดร.สุเมตต์ ปรุงฉากร คุณอรุณี รอดลอย คุณมณีรัตน์ หวังวิบูลย์กิจ และคุณสมนึก คงทรัพย์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ ภาพถ่ายชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น คุณบัณฑิต กุลละวณิช และคุณพรทิพย์ ทศนา ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลและคำแนะนำ ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ร่วมกัน จัดทำหนังสือเล่มนี้

คณะผู้จัดทำ
สิงหาคม 2553

สารบัญ

• คำนำ	1
• การนำเข้าชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น	2
• ผลกระทบจากสัตว์น้ำต่างถิ่น	2
• กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น	4
• มาตรการในการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	11
• แนวทางในการจัดการชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นของกรมประมง	12
• ประวัติและข้อมูลทางชีววิทยาของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น	14
• ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกรานแล้ว	16
• ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่มีแนวโน้มรุกราน	43
• ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่มีประวัติว่ารุกรานแล้วในประเทศอื่น แต่ยังไม่รุกรานในประเทศไทย	71
• ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกรานที่ยังไม่เข้ามาในประเทศไทย	89
• ภาคผนวก	118
• บรรณานุกรม	127
• ดัชนีชื่อวิทยาศาสตร์	128
• ดัชนีชื่อไทย	129

คำนำ

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (Alien species) หมายถึง ชนิดพันธุ์สิ่งมีชีวิตที่ไม่เคยปรากฏในถิ่นชีวภูมิศาสตร์หนึ่งมาก่อน แต่ได้ถูกนำเข้ามากหรือเข้ามาโดยวิธีใด ๆ จากถิ่นอื่น ซึ่งอาจดำรงชีวิตอยู่และสามารถสืบพันธุ์ได้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของปัจจัยสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวของชนิดพันธุ์นั้น ปัจจุบันประเทศไทยมีชนิดพันธุ์ต่างถิ่นอยู่มากกว่า 3,500 ชนิด (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552) และยังมีผู้นำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่นใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน บางชนิดกลายเป็นพืชและสัตว์ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ สร้างอาชีพ ทำรายได้ และสร้างความมั่นคงทางอาหาร ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาแล้วและสามารถตั้งถิ่นฐานมีการแพร่กระจายได้ในธรรมชาติ เป็นชนิดพันธุ์เด่นในสิ่งแวดล้อมใหม่ (dominant species) และเป็นชนิดพันธุ์ที่อาจทำให้ชนิดพันธุ์ท้องถิ่นหรือชนิดพันธุ์พื้นเมืองสูญพันธุ์ รวมไปถึงส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและก่อให้เกิดความสูญเสียทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสุขภาพมนุษย์ เรียกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นนั้นว่า “ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน” (invasive alien species)

ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานเป็นหนึ่งในประเด็นปัญหาการคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพที่จัดว่ามีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากการทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และได้รับการกล่าวถึงในข้อตกลงระหว่างประเทศไม่น้อยกว่า 39 ฉบับ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพเป็นความตกลงระหว่างประเทศฉบับแรกที่มีการกำหนดกรอบการดำเนินงานและมีความพยายามอย่างมากที่จะผลักดันให้มีการดำเนินการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นโดยกำหนดไว้ในมาตรา 8 การอนุรักษ์ในถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ วรรค h

กำหนดไว้ให้ภาคีจกต้องดำเนินการป้องกันการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่น ควบคุมหรือกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นซึ่งคุกคามระบบนิเวศ ถิ่นที่อยู่อาศัย หรือชนิดพันธุ์อื่น ดังนั้นการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่นจึงเป็นสิ่งที่ควรตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรสัตว์น้ำในประเทศของเรา

การนำเข้าชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน ถูกนำเข้าสู่ประเทศไทยด้วยวัตถุประสงค์หลายประการ สัตว์น้ำต่างถิ่นที่ถูกนำเข้ามาไม่ว่าวิธีการใดก็ตามมักถูกหวังผลกระทบทางบวกไว้ก่อนเสมอทั้งในด้านการเพิ่มผลผลิต การประมง ความมั่นคงทางอาหาร หรือธุรกิจด้านสัตว์น้ำสวยงามและสัตว์เลี้ยง ซึ่งประการสุดท้ายมีการนำเข้าเป็นจำนวนมากและหลากหลายชนิด และเป็นสาเหตุสำคัญของการแพร่กระจายพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานทั้งในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก สัตว์น้ำต่างถิ่นบางชนิดถูกนำเข้าในประเทศเพื่อการส่งออกต่อไปยังประเทศปลายทาง นอกจากนี้ยังมีการนำเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์ของการควบคุมสภาพสิ่งแวดล้อม เช่น การควบคุมยุงพาหะโรค หรือกำจัดพืชน้ำในที่เลี้ยงสัตว์น้ำ และบางชนิดมีการนำเข้ามาเพื่อการค้นคว้าทางวิชาการ สัตว์น้ำบางชนิดที่ถูกนำเข้ามาเพื่อการเพาะเลี้ยงมีประวัติการนำเข้ามาเป็นเวลานานและมีการเพาะเลี้ยงแพร่หลายในหลายพื้นที่ บางชนิดมีการแพร่กระจายลงสู่แหล่งน้ำซึ่งสามารถพบเห็นได้ทั่วไป

ผลกระทบจากสัตว์น้ำต่างกัน

การนำเข้าชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน ก่อให้เกิดผลกระทบดังนี้

- ผลกระทบทางบวกได้แก่ การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในประเทศ เป็นแหล่งอาหารโปรตีนของชุมชน สร้างอาชีพและรายได้ สร้างแหล่งจ้างงานและธุรกิจต่อเนื่อง และนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศ

- ผลกระทบทางลบของสัตว์น้ำต่างถิ่นที่หลุดลงไปในแหล่งน้ำธรรมชาติ และสามารถแพร่พันธุ์สร้างประชากรอย่างรวดเร็ว ปรับตัวเข้ากับสภาพแหล่งน้ำแทนที่สัตว์น้ำพื้นเมือง หรือสร้างผลกระทบต่อสมดุลนิเวศ รวมทั้งเศรษฐกิจในระยะยาว ผลกระทบของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่นำเข้ามาต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่

1. ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นเป็นตัวแก่งแย่ง (competitor) โดยจะแย่งใช้พื้นที่และแย่งอาหารของพันธุ์พื้นเมือง ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นบางชนิดมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และมีความสามารถในการแข่งขันสูง จะทำลายโครงสร้างประชากรสัตว์น้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตและความหลากหลายชนิดของสัตว์น้ำท้องถิ่นลดลง สัตว์น้ำบางชนิดที่เป็นผู้ล่าหรือกินพืชมีผลต่อองค์ประกอบชนิดสัตว์น้ำและพืชในถิ่นอาศัยเดิมที่เคยมีสมดุลอยู่ แต่เมื่อถูกปล่อยลงไปก็ไปทำลายสมดุล นอกจากนี้พฤติกรรมของสัตว์น้ำบางชนิดก็เป็นการรบกวนสภาพแวดล้อมเดิม ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือทำลายระบบนิเวศ (habitat disturbance) ทำให้ระบบนิเวศเสื่อมโทรม สัตว์น้ำบางชนิดทำลายพื้นที่หรือแหล่งวางไข่ของพันธุ์พื้นเมืองเป็นสาเหตุให้พันธุ์พื้นเมืองมีจำนวนลดลงหรือสูญพันธุ์ เช่น ปลากระดี่หรือปลาซัคเกอร์ ซึ่งมีพฤติกรรมการขุดโพรงในช่วงฤดูวางไข่ จะทำให้สภาพตลิ่งและชายฝั่งของแหล่งน้ำเปลี่ยนแปลง และกรณีหอยเชอรี่ มีผลกระทบต่อสังคมพืชน้ำที่มีต้น ใบอ่อน โดยจะกัดกินทำลายจนหมด และเกิดการเปลี่ยนแปลงในแหล่งน้ำทำให้ความหลากหลายของชนิดลดลงในเวลาต่อมา

2. ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เป็นผู้ล่า (predator) ต่อชนิดพันธุ์อื่น ๆ มีผลต่อประชากรและองค์ประกอบชนิดเดิมของแหล่งน้ำทำให้จำนวนชนิดเปลี่ยนแปลงและก่อผลเสียต่อสมดุลนิเวศได้ในภายหลังได้แก่ ปลากินเนื้อขนาดใหญ่ เช่น ปลาช่อนอเมซอนหรืออราไพมา ปลาดุกแอฟริกัน ปลาหมอบัตเตอร์

3. ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นอาจเป็นตัวแพร่กระจายเชื้อโรคและปรสิต (disease and parasite carrier) ชนิดใหม่ๆ ที่ติดมากับพันธุ์ต่างถิ่น สัตว์น้ำหลายชนิดเป็นพาหะนำโรคหรือปรสิตเดิมที่มีความทนทานอยู่แล้ว แต่สัตว์น้ำพื้นเมืองไม่มีภูมิต้านทานดังกล่าว เมื่อเข้ามาอยู่ในแหล่งน้ำก็อาจแพร่โรคระบาดได้

โดยเฉพาะในฤดูหนาว เช่น ปลาจีนนำปรสิตหนอนสมอและราป่วยฝ้าย หอยเชอร์รี่ นำพยาธิมาสู่คนได้ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกเป็นพาหะโรคเชื้อรา Chytridiomycosis กุ้ง Crayfish เป็นพาหะนำโรค Crayfish plague

4. ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นอาจก่อการเสื่อมทางพันธุกรรม (genetic pollution, genetic erosion) สัตว์น้ำต่างถิ่นบางชนิดมีลักษณะทางพันธุกรรมที่ใกล้เคียงกับชนิดพื้นเมือง อาจมีการผสมข้ามพันธุ์ให้เกิดลูกผสม หรือทำให้ลูกที่เกิดขึ้นมาอีตารอดต่ำลงหรือเป็นหมันในรุ่นต่อไปได้ ทำให้ความหลากหลายทางพันธุกรรมเดิมเสื่อมลงไป เช่น ในทะเลสาบ Biva ประเทศญี่ปุ่น มีการปล่อยปลาต่างถิ่นลงไปทำให้เกิดลูกผสมกับชนิดพันธุ์ปลาที่เป็นปลาถิ่นเดียว (endemic) และเกิดลูกผสมทำให้ชนิดเดิมได้สูญเสียพันธุ์ไป หรือปลาดุกอัฟริกันสามารถผสมข้ามพันธุ์กับปลาดุกอุยซึ่งเป็นพันธุ์พื้นเมือง อาจทำให้เกิดการปนเปื้อนพันธุกรรมในปลาดุกอุยหรือลูกหลานได้

5. ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่อาจแทนที่ ในกรณีอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยง พันธุ์ต่างถิ่นถูกนำเข้ามามีเพาะเลี้ยงทดแทนชนิดพันธุ์พื้นเมือง อาจจะได้ผลเร็วกว่าที่คาดการณ์ไว้ ผลผลิตมากกว่า แม้จะให้ผลดีในแง่การเพิ่มผลผลิตและรายได้แก่เกษตรกร แต่พันธุ์พื้นเมืองที่ถูกทดแทนก็จะได้รับความสนใจน้อยลง และอาจส่งผลกระทบต่อปริมาณลดน้อยลงหรือสูญพันธุ์ไปได้ เช่น กรณีปลาดุกด้านและปลาดุกอุย ที่ถูกทดแทนด้วยปลาดุกอัฟริกันและปลาดุกลูกผสมบักอุย หรือกุ้งขาว แวนนาไมที่เลี้ยงทดแทนกุ้งกุลาดำ เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

จากการที่ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่นำเข้ามาอาจมีผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรสัตว์น้ำในถิ่นเดิม จึงควรระมัดระวังและกำหนดแนวทางในการจัดการต่อปัญหาของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น แนวทางด้านกฎหมายที่ใช้ในการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่น มีกฎหมายที่เป็นกฎหมายในประเทศ และกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. กฎหมายภายในประเทศ

กฎหมายที่ให้ความสำคัญเกี่ยวข้องกับชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นประกอบด้วย

1.1 พระราชบัญญัติสำหรับกำจัดผักตบชวา ประกาศ ณ วันที่

27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2456 (กระทรวงคมนาคม)

ถือว่าเป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกของประเทศไทยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นและเป็นกรณีตัวอย่างในการพิจารณาออกกฎระเบียบเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน

โดยเนื้อความในพระราชบัญญัติ กล่าวถึงหน้าที่ในการกำจัดผักตบชวาตามมาตรา 3 ว่าการกำจัดผักตบชวาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในพื้นที่นั้น และมาตรา 4 หากผักตบชวามีอยู่มากเกินกำลังผู้อยู่ในพื้นที่นั้นจะกำจัดได้ ให้เจ้าพนักงานปกครองท้องที่เรียกกระดมแรงราษฎรช่วยกันกำจัด และเสนอวิธีในการกำจัดตามมาตรา 5 อีกทั้งมีบทบัญญัติโทษตามมาตรา 6 สำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตามในการกำจัดผักตบชวา และมาตรา 7 สำหรับผู้ที่นำผักตบชวาเข้าไปปลูก เลี้ยง ทำให้งอกงาม หรือทิ้งผักตบชวาลงในแม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนองใดๆ ในท้องที่ซึ่งใช้พระราชบัญญัตินี้

1.2 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456

มีข้อกำหนดไม่ให้ทิ้งกรวด หวาย โคลนอับเฉา ลงในแหล่งน้ำ ซึ่งถือว่าเป็นการควบคุมไม่ให้ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ติดมากับกรวด หิน ดิน หวาย โคลน อับเฉา แพร่กระจายในแหล่งน้ำของไทย

1.3 พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 ซึ่งอาศัยอำนาจตาม

มาตรา 25 มาตรา 53 และมาตรา 54 ตราพระราชกฤษฎีกาออกมา 3 ฉบับ คือ

1) พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผู้มีอาชีพในการประมง การค้าสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ มาจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 โดยความในมาตรา 3 ระบุว่าผู้มีอาชีพในการประมง การค้าสินค้าสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ จะต้องมาจดทะเบียนและขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490

2) พระราชกฤษฎีกากระบุสัตว์น้ำและลักษณะของสัตว์น้ำที่มี

อันตรายบางชนิดที่ห้ามมิให้มีไว้ในครอบครอง นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือนำไปปล่อยในที่จับสัตว์น้ำ พ.ศ. 2530 ที่มีการจัดการเกี่ยวกับปลาในกลุ่มปลาปิรันยา โดยตามความในมาตรา 4 กล่าวว่า ให้ปลาน้ำจืดที่มีชีวิตในสกุล (Genus) เซอราซาลมัส (*Serrasalmus*) สกุลรูสเวลติเอลลา (*Rooseveltiella*) และสกุลไพโกเซนทรัส (*Pygocentrus*) และไข่ของปลาดังกล่าวเป็นสัตว์น้ำที่ห้ามมิให้มีไว้ในครอบครอง นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือนำไปปล่อยในที่จับสัตว์น้ำ ด้วยเหตุผลตามมาตรา 5 กล่าวว่า เป็นสัตว์น้ำที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายหรือทรัพย์สินของบุคคลหรือสาธารณชน เป็นปลานขนาดเล็ก มีฟันที่แหลมคม และนิสัยดุร้ายมาก อาศัยอยู่เป็นฝูง ชอบรุมกัดกินเนื้อมนุษย์และสัตว์มีชีวิตทุกขนาดเป็นอาหาร และตามความมาตรา 6 ให้นุคคลใดที่มีไว้ในครอบครองก่อนหรือในวันที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับให้นำส่งมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกามีผลบังคับใช้

ทั้งนี้พระราชกฤษฎีการะบุดังกล่าวและลักษณะของสัตว์น้ำที่มีอันตรายบางชนิดที่ห้ามมิให้มีไว้ในครอบครอง นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือนำไปปล่อยในที่จับสัตว์น้ำ พ.ศ. 2530 ได้ประกาศยกเลิกพระราชกฤษฎีการะบุดังกล่าวและลักษณะของสัตว์น้ำที่มีอันตรายบางชนิดที่ห้ามมิให้มีไว้ในครอบครอง นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือนำไปปล่อยในที่จับสัตว์น้ำ พ.ศ. 2513 เนื่องจากมีการจัดกลุ่มทางอนุกรมวิธานของปลาในสกุลเซอราซาลมัสออกเป็นสกุลรูสเวลติเอลลา และสกุลไพโกเซนทรัส

3) พระราชกฤษฎีกาห้ามมิให้นำสัตว์น้ำบางชนิดเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2547 พระราชกฤษฎีกานี้ออกมาเพื่อเป็นการปรับปรุงรายชื่อชนิดพันธุ์จากพระราชกฤษฎีกาห้ามมิให้นำสัตว์น้ำบางชนิดเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2525 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการระบาดของโรคสัตว์และอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้บริโภค และพระราชกฤษฎีกาห้ามมิให้นำสัตว์น้ำบางชนิดเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2536 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอนุรักษ์สัตว์น้ำบางชนิดที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ และเพื่ออนุรักษ์ให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

โดยพระราชกฤษฎีกาห้ามมิให้นำสัตว์น้ำบางชนิดเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2547 ได้ประกาศยกเลิกพระราชกฤษฎีกาทั้ง 2 ฉบับข้างต้น และตามความในมาตรา 4 กล่าวว่า ห้ามมิให้บุคคลใดนำสัตว์น้ำที่ระบุไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้เข้ามาในราชอาณาจักร โดยมีได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้รายชื่อชนิดสัตว์น้ำที่ได้รับการปรับปรุงตามพระราชกฤษฎีกาห้ามมิให้นำสัตว์น้ำบางชนิดเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2547 แสดงไว้ในตารางผนวกที่ 1

1.4 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสม และสอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ พระราชบัญญัติฉบับนี้สามารถควบคุมการนำเข้า นำผ่าน และส่งออกชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีรายชื่ออยู่ในกฎกระทรวงหรือรายชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) ลักษณะการควบคุมของกฎหมายฉบับนี้ จะแบ่งสัตว์ป่าออกเป็น

1. สัตว์ป่าสงวน หมายถึง สัตว์ป่าที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งปรากฏตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เฉพาะที่เป็นสัตว์น้ำมีเพียง 1 ชนิด คือ พะยูน (*Dugong dugong*)

การควบคุม ห้ามล่า ครอบครอง คำ เพาะพันธุ์ นำเข้า ส่งออก นำผ่าน นำเคลื่อนที่ซึ่งสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่านั้น เว้นแต่เป็นการดำเนินการของทางราชการ หรือกิจการสงวนสัตว์สาธารณะ ทั้งนี้ต้องได้รับอนุญาตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

2. สัตว์ป่าคุ้มครอง หมายถึง สัตว์ป่าที่ได้ประกาศกำหนดในกฎกระทรวง โดยปัจจุบันได้มีกฎกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่าบางชนิดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. 2546 ออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 โดยกำหนดชนิดสัตว์ป่าคุ้มครองในส่วนที่เป็นสัตว์น้ำ ได้แก่ สัตว์ป่าจำพวกเลี้ยงลูกด้วยนม (mammals) 22 ชนิด สัตว์ป่าจำพวกสัตว์เลื้อยคลาน (reptiles) 30 ชนิด สัตว์ป่าจำพวกสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก (amphibians)

12 ชนิด สัตว์ป่าจำพวกปลา (fishes) 14 ชนิด สัตว์ป่าจำพวกไม่มีกระดูกสันหลัง (invertebrates) 12 ชนิด

การควบคุม ห้ามล่า ครอบครอง ค้า เพาะพันธุ์ นำเข้า ส่งออก นำผ่าน โดยมีได้รับอนุญาต

3. สัตว์ป่าคุ้มครองที่เพาะพันธุ์ได้ หมายถึง สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ กำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ โดยปัจจุบันได้มีกฎกระทรวงกำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ พ.ศ. 2546 ออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 กำหนดให้สัตว์ป่าตามบัญชีแนบท้ายกฎกระทรวงนี้สามารถขออนุญาตดำเนินการเพาะพันธุ์ได้ และรุ่นลูกที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ซากและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว สามารถขออนุญาตครอบครองและค้าได้ ทั้งนี้ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด

การควบคุม การครอบครอง การค้า การนำเคลื่อนที่เพื่อการค้า การนำเข้า ส่งออก นำผ่าน สัตว์น้ำหรือซากที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี โดยสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ที่เป็นสัตว์น้ำมี 5 ชนิด ได้แก่ จะเข้ น้ำจืด จะเข้ น้ำเค็ม กบหูต ปลาเสือตอ และปลาตะพึด

4. สัตว์ป่าที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หมายถึง สัตว์ป่าชนิดที่ได้มีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดชนิดสัตว์ป่าและซากสัตว์ป่าที่ห้ามนำเข้าหรือส่งออก โดยกำหนดชนิดสัตว์ป่าจาก 2 กลุ่ม ดังนี้

- สัตว์ป่าตามบัญชีแนบท้ายหมายเลข 1 หมายเลข 2 และหมายเลข 3 ของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES)

- สัตว์ป่าที่มีไซส์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง และมีได้เป็นสัตว์ป่าที่อยู่ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) เฉพาะที่เป็นสัตว์น้ำมี 13 รายการ

โดยประกาศกระทรวงฉบับนี้เป็นการปรับปรุงบัญชีชนิดสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าชนิดที่ต้องได้รับอนุญาต ใบอนุญาต หรือใบรับรองให้นำเข้าหรือส่งออกตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการค้าสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่า เพื่ออนุวัติตามมติที่ประชุมภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) ครั้งที่ 13 และเพื่อประโยชน์ในการควบคุมตรวจสอบการนำเข้าหรือส่งออกสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่าบางชนิดที่มีใช้สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือมีชนิดที่กำหนดไว้ในบัญชีหมายเลข 1 หมายเลข 2 และหมายเลข 3 ของอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (CITES) ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

การควบคุม การนำเข้า ส่งออกสัตว์น้ำดังกล่าวทั้งที่มีชีวิตและซาก ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี และหากเป็นชนิดเดียวกับที่อยู่ในบัญชีแนบท้ายอนุสัญญา CITES ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในอนุสัญญาดังกล่าว ทั้งนี้ได้ห้ามการครอบครองและการค้าภายในประเทศ

2. กฎหมายระหว่างประเทศ

อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora-CITES) หรือ อนุสัญญาวอชิงตัน (Washington Convention) มีเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าในโลก เพื่อประโยชน์แห่งมวลมนุษยชาติโดยเน้นทรัพยากรสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยสร้างเครือข่ายทั่วโลกในการควบคุมการค้าระหว่างประเทศ

ระบบการควบคุมของ CITES การค้าสัตว์ป่าพืชป่าและผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศจะถูกควบคุมโดยระบบใบอนุญาต ซึ่งหมายถึง สัตว์ป่า พืชป่า ที่อนุสัญญาควบคุมจะต้องมีใบอนุญาตในการนำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือส่งกลับออกไปมีหนังสือรับรองการส่งออกจากประเทศถิ่นกำเนิด ชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่าและพืชป่าที่อนุสัญญาควบคุมจะระบุไว้ในบัญชีหมายเลข 1 หมายเลข 2 และหมายเลข 3 (Appendix I, II, III) ของอนุสัญญา

ชนิดพันธุ์ในบัญชีหมายเลข 1 เป็นชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่าและพืชป่าที่ห้ามค้าโดยเด็ดขาด เนื่องจากใกล้สูญพันธุ์ ยกเว้นเพื่อการศึกษาวิจัยหรือเพาะพันธุ์ ซึ่งก็ต้องได้รับความยินยอมจากประเทศที่จะนำเข้าเสียก่อน ประเทศที่ส่งออกจึงจะออกใบอนุญาตส่งออกได้

ชนิดพันธุ์ในบัญชีหมายเลข 2 เป็นชนิดพันธุ์สัตว์ป่าหรือพืชป่าที่ยังไม่ถึงกับสูญพันธุ์ แต่ต้องมีการควบคุมไม่ให้มีการลดจำนวนลงอย่างรวดเร็วจนถึงใกล้สูญพันธุ์ โดยประเทศผู้ส่งออกต้องออกหนังสืออนุญาตให้ส่งออก เพื่อบรรองว่าการส่งออกนั้นไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของชนิดพันธุ์ในท้องถิ่น

ชนิดพันธุ์ในบัญชีหมายเลข 3 เป็นชนิดพันธุ์ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่ง แล้วขอความร่วมมือจากประเทศภาคีสมาชิกให้ช่วยดูแลการนำเข้า คือ ต้องมีหนังสือรับรองการส่งออกจากประเทศถิ่นกำเนิด

กรณีประเทศภาคีสัญญาจะเลยต่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาตามที่ได้ให้สัตยาบันไว้ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศสมาชิกอื่นๆ ประเทศภาคีสมาชิกจะมีมติไม่ทำการค้าด้วยไม่ว่าจะเป็นสินค้าประเภทพืชหรือสัตว์

นอกจากนี้ยังมีอนุสัญญาระหว่างประเทศต่างๆ ที่มีการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น โดยมีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity-CBD) เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศฉบับแรกที่มีการกำหนดกรอบการดำเนินงานเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และมีความพยายามอย่างมากในการดำเนินการจัดการ จึงได้ทำข้อตกลงร่วมกับอนุสัญญาระหว่างประเทศอื่นที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาการคุกคามของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น อนุสัญญาเหล่านี้ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar Convention) กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการอนุรักษ์ชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่อพยพย้ายถิ่น (Convention on Migratory Species-CMS)

มาตรการในการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำมาตรการดังกล่าวซึ่งผ่านมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2552 มาตรการนี้มีเป้าหมายคือให้มีกลไกในการป้องกัน ควบคุม กำจัด เฝ้าระวัง และติดตามชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นอย่างเป็นระบบที่ประกอบด้วย มาตรการ 4 ด้าน และแนวทางปฏิบัติ จำนวน 15 เรื่อง มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบและหน่วยงานสนับสนุนรวม 24 หน่วยงาน มุ่งเน้นการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด การกำจัด การเฝ้าระวังและติดตามชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่พบว่ารุกรานแล้ว มีแนวโน้มรุกราน และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานของโลกทั้งที่เข้ามาแล้วและยังไม่ได้เข้ามาในประเทศไทย ตามที่กำหนดไว้ในทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม กำจัดของประเทศไทย ในมาตรการนี้ได้มีการจัดกลุ่มทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม กำจัดของประเทศไทยแบ่งเป็น 4 รายการดังนี้

รายการ 1 ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้ว หมายถึง ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาในประเทศไทยแล้ว และสามารถตั้งถิ่นฐานและมีการแพร่กระจายได้ในธรรมชาติ เป็นชนิดพันธุ์เด่นในสิ่งแวดล้อมใหม่ (dominant species) และเป็นชนิดพันธุ์ที่อาจทำให้ชนิดพันธุ์ท้องถิ่นหรือชนิดพันธุ์พื้นเมืองสูญพันธุ์ รวมไปถึงส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและก่อให้เกิดความสูญเสียทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสุขอนามัยของมนุษย์

รายการ 2 ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีแนวโน้มรุกราน หมายถึง

- (1) ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีหลักฐานว่ามีการรุกรานในถิ่นอื่น ที่เข้ามาในประเทศไทยแล้วและสามารถตั้งถิ่นฐานและมีการแพร่กระจายได้ในธรรมชาติ จากการสำรวจและเฝ้าสังเกตพบว่าอาจแพร่ระบาดหากมีปัจจัยเกื้อหนุนหรือสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
- (2) ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เคยรุกรานในอดีต ซึ่งสามารถควบคุมดูแลได้แล้ว

รายการ 3 ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีประวัติว่ารุกรานแล้วในประเทศอื่น แต่ยังไม่รุกรานในประเทศไทย หมายถึง ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่เข้ามาในประเทศไทยแล้วมีหลักฐานว่ามีการรุกรานในประเทศอื่น

รายการ 4 ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่ยังไม่เข้ามาในประเทศไทย หมายถึง ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีข้อมูลหรือหลักฐานว่าเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในประเทศอื่น ได้แก่ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นตามทะเบียน 100 ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานรุนแรงของโลก ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ห้ามนำเข้าตามกฎหมาย และชนิดพันธุ์ที่มีข้อมูลจากผลการศึกษาวิจัยว่าเป็นชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกรานในพื้นที่อื่น ๆ ฯลฯ

โดยชนิดสัตว์น้ำที่ปรากฏในทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม และกำจัดของประเทศไทย แสดงไว้ในตารางผนวกที่ 2

แนวทางในการจัดการชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นของกรมประมง

ในส่วนของการควบคุมและกำกับดูแล ทางกรมประมงได้ดำเนินงาน 3 มาตรการ คือ

1. มาตรการควบคุมการนำเข้า

1.1 มาตรการทางกฎหมาย กรมประมงได้ดำเนินการออก “พระราชกฤษฎีกาห้ามมิให้นำสัตว์น้ำบางชนิดเข้ามาในราชอาณาจักร” ตามความในพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 ซึ่งประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2547 และมีผลบังคับใช้กับสัตว์น้ำจำพวกปลา รวม 61 รายการ สัตว์น้ำอื่น ๆ เช่น หอย ปลาดาว ดอกไม้ทะเล รวม 19 รายการ สหรัยทะเล 4 รายการ สัตว์เลื้อยคลาน 3 รายการ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 3 รายการ และสัตว์เลื้อยลูกด้วยนม 3 รายการ นอกจากนี้ยังมี “พระราชกฤษฎีการะบุสัตว์น้ำและลักษณะของสัตว์น้ำที่มีอันตรายบางชนิดที่ห้ามมิให้มีไว้ในครอบครอง นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือนำไปเลี้ยงในที่จับสัตว์น้ำ พ.ศ. 2530” ซึ่งมีผลบังคับใช้กับปลาในกลุ่มปลาปิรันย่า 3 สกุล ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตารางผนวกที่ 1

1.2 กรมประมงได้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับสถาบันด้านความปลอดภัยและความหลากหลายทางชีวภาพของกรมประมง เพื่อพิจารณา กำกับดูแล การออกไปอนุญาตนำเข้าสัตว์น้ำต่างถิ่น ตลอดจนเสนอแนะ/กำหนดแนวทาง ในการป้องกัน ลดผลกระทบและ/หรือแก้ไขปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมสัตว์น้ำต่างถิ่น ที่นำเข้ามาแล้ว ทั้งนี้เพื่อควบคุมการนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่นมิให้มีผลกระทบต่อ ทรัพยากรชีวภาพสัตว์น้ำของไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 กรมประมงมีหน่วยงานที่ตรวจสอบกำกับดูแลการนำเข้า ส่งออกสัตว์น้ำ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ดูแลประจำ ณ ด้านตรวจสัตว์น้ำทั่วประเทศ รวม 22 หน่วย ของส่วนตรวจการค้าสัตว์น้ำ สำนักบริหารจัดการด้านการประมง

2. การศึกษาวิจัย เฝ้าระวัง และประเมินทางวิชาการ

2.1 กรมประมงมีนโยบายเร่งศึกษาวิจัยชีววิทยาของสัตว์น้ำ ต่างถิ่น เพื่อหาแนวทางในการควบคุมปริมาณ หรือกำจัดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ในแหล่งน้ำธรรมชาติไม่ให้ส่งผลกระทบต่อพันธุ์พื้นเมือง และระบบนิเวศของ แหล่งน้ำ

2.2 กรมประมงได้มอบหมายให้หน่วยงานในพื้นที่ให้มีการ ติดตาม เฝ้าระวัง และรายงานผลเมื่อสำรวจพบการแพร่กระจายของชนิดพันธุ์ ต่างถิ่นในแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งประกอบไปด้วยสำนักงานประมงจังหวัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด และสถานีประมงน้ำจืด

3. มาตรการป้องกัน ลดผลกระทบและแก้ไขปัญหา

3.1 การให้ความรู้ และรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงอันตราย ของสัตว์น้ำต่างถิ่นต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรสัตว์น้ำของไทย และรณรงค์ ไม่ให้ประชาชนปล่อยสัตว์น้ำต่างถิ่นลงสู่ธรรมชาติ เช่นการจัดนิทรรศการในงาน ประมงน้อมเกล้า การเผยแพร่บทความเกี่ยวกับชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

3.2 ประกาศเชิญชวนให้ประชาชนนำสัตว์น้ำต่างถิ่นที่เลี้ยงเพื่อ ความสวยงาม หรือใช้เป็นปลาทำความสะอาดตู้เข้ามาแลกกับปลาพื้นเมืองของ ไทยเมื่อไม่มีความต้องการจะเลี้ยงอีกต่อไป

3.3 สำหรับชาวประมงที่จับสัตว์น้ำต่างถิ่นได้ตามแหล่งน้ำธรรมชาติ จะสามารถนำมาแลกกับลูกปลาเศรษฐกิจที่กรมประมงผลิตไปเพาะเลี้ยงหรือปล่อยลงแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตแหล่งน้ำธรรมชาติได้

3.4 กรมประมงจะรณรงค์ให้ทุกจังหวัดจัดกิจกรรมกำจัดสัตว์น้ำต่างถิ่นที่แพร่ระบาดในแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น “วันกำจัดปลาซัคเกอร์” เหมือนกับที่ดำเนินการที่จังหวัดตาก และจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น

3.5 สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อมูลเชิงลึกของสัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกรานเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการเพื่อใช้ในการบริหารจัดการสัตว์น้ำต่างถิ่น

3.6 กรมประมงจะผลักดันมาตรการทางกฎหมายห้ามปล่อยสัตว์น้ำต่างถิ่นลงแหล่งน้ำสาธารณะ และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนให้รุนแรงมากขึ้น เช่น กำหนดโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประวัติและข้อมูลทางชีววิทยาของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

การจัดการชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นนั้น นอกเหนือจากมาตรการทางกฎหมายแล้ว การเผยแพร่ความรู้ การรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงอันตรายของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกราน ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรสัตว์น้ำพื้นเมืองของไทย การเชิญชวนให้งดหรือลดการนำเข้ามาเลี้ยง หันมานิยมปลาพื้นเมืองของไทยซึ่งมีความสวยงามไม่แพ้กัน และการเชิญชวนให้ประชาชนไม่ปล่อยชนิดพันธุ์ต่างถิ่นลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ และช่วยกันกำจัดออกไปจากแหล่งน้ำหากพบเห็นหรือจับได้ นับเป็นแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพทางหนึ่ง

ปัจจุบันยังมีการนำเข้าพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นอยู่ตลอดเวลา ทั้งการนำเข้าเพื่อเป็นสัตว์น้ำสวยงามหรือเป็นสัตว์เลี้ยง เมื่อเบื่อแล้วก็มักจะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้เกิดกรณีที่เป็นปัญหาที่คุกคามต่อชนิดพันธุ์พื้นเมือง กลายเป็น

ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่รุกรานและพบบาดในแหล่งอาศัยตามธรรมชาติ สร้างปัญหาอย่างมากมายและยากต่อการกำจัด ท้ายเอกสารฉบับนี้จึงได้แสดง ข้อมูลด้านประวัติและชีววิทยาของชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุม กำจัดของประเทศไทยที่ปรากฏในมาตรการในการป้องกัน ควบคุม และกำจัด ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552) ทั้งนี้เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในสัตว์น้ำแต่ละชนิดที่มีสถานภาพ การรุกรานต่าง ๆ กัน อันเป็นแนวทางในการที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหา และป้องกัน ผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเข้าชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นต่อไป

รายการ

1

ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น
ที่รุกรานแล้ว

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

ภาพ: จุฬามาศ จิวลักษณ์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Mytilopsis adamsi Morrison, 1946

ชื่อตามทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน

Mytilopsis sallei (Recluz, 1849)

ชื่อสามัญ

Black striped mussel

ชื่อไทย

หอยแมลงภู่มลายห์ หอยกะพงเทศ

วงศ์

Dreissenidae

แหล่งกำเนิด

หอยกะพงเทศมีอยู่ในหมู่เกาะอินเดียตะวันตกตลอดแนวชายฝั่งทะเลแคริบเบียนของอเมริกากลางและอเมริกาใต้ และทางตอนใต้ของรัฐฟลอริดา

การแพร่กระจาย

ออสเตรเลีย ฮองกง ไต้หวัน ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ อินเดีย สิงคโปร์ และมาเลเซีย

การแพร่กระจายในไทย
นำเข้าจาก
ลักษณะเด่น

ในทะเลสาบสงขลา และที่ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ติดมากับน้ำอับจากเรือต่างชาติที่เข้ามาในน่านน้ำไทย เป็นหอยสองฝา น้ำกร่อยขนาดเล็ก มีขนาดเล็กเท่ากับ นิ้วมือ มีความยาวตั้งแต่ 8-25 มิลลิเมตร มีสีหลากหลาย ตั้งแต่สีดำไปจนถึงสีอ่อน ฝาขาวจะเกยฝาซ้าย และ จะใหญ่กว่าเล็กน้อย มักอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อนขนาดใหญ่ มีอายุประมาณ 12-13 เดือน

ขนาดสูงสุด
การสืบพันธุ์

ความยาว 25 มิลลิเมตร
 โตเร็วและมีการเจริญพันธุ์เร็ว หลังจากที่ใช้และสเปิร์ม ผสมในมวลน้ำ มันจะล่องลอยในน้ำในช่วงเวลาประมาณ 4 วัน และจะจมลงเพื่อยึดเกาะกับวัสดุ ตัวอ่อนสามารถ พัฒนาเป็นตัวเต็มวัยและพร้อมผสมพันธุ์ได้หลังจากอายุได้ 1 เดือน ภายใน 6 เดือนหอยจะมีขนาดโตเต็มที่

อาหาร
พฤติกรรมทั่วไป

อินทรีย์วัตถุ
 มักอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม พบมีอัตราการเจริญเติบโตเร็ว มีความดกไข่สูง ในธรรมชาติจะพบว่าหอยจะเกาะตาม วัสดุต่างๆ ในบริเวณน้ำตื้นของแหล่งน้ำกร่อย ที่มีอุณหภูมิ น้ำ 10-35 องศาเซลเซียส ความเค็ม 0-27 ส่วนในพันส่วน

ผลกระทบ

เป็นหอยที่มีอัตราการเจริญเติบโตและขยายพันธุ์ได้ รวดเร็ว มักอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน และเกาะไม่เลือกที่ จึงน่าจะส่งผลกระทบในรูปแบบเดียวกับหอยกะพงม้าลาย *Dreissena polymorpha* (เป็นหอยน้ำจืด) ซึ่งรุกรานหลาย ประเทศในยุโรปและอเมริกาเหนือโดยก่อปัญหาการ อุดตันของท่อสูบน้ำและระบบหล่อเย็น รวมถึงแก่งแย่ง ที่อยู่อาศัยกับสิ่งมีชีวิตท้องถิ่น

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: อรภา นาคจินดา

ชื่อวิทยาศาสตร์

Pomacea canaliculata (Lamarck, 1822)

ชื่อสามัญ

Apple snail

ชื่อไทย

ทอยเซอร์

วงศ์

Ampullariidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปอเมริกาใต้

การแพร่กระจาย

แถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา พบมีการรุกรานที่ประเทศกัมพูชา จีน สาธารณรัฐโดมินิกัน กวม ฮองกง อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น ลาว มาเลเซีย ปาปัวนิวกินี ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เกาหลี ศรีลังกา ใต้หวัน ไทย สหรัฐอเมริกา และเวียดนาม

การแพร่กระจายในไทย

แพร่ระบาดทั่วประเทศไทย

นำเข้ามาจาก

ใต้หวัน ในปี พ.ศ. 2523

วัตถุประสงค์ ลักษณะเด่น

เพื่อเป็นอาหารและเลี้ยงประดับในตู้ปลาเพื่อกินตะไคร่น้ำ คล้ายหอยโข่ง แต่รูปร่างของเปลือกวนรอบตัวเป็นรอยลึก มากกว่าหอยโข่ง ช่องเปิดเปลือกใหญ่ ฝาปิดปากเปลือก ไม่แข็งแบบหินปูน มีสีน้ำตาลเข้ม ด้านในเป็นมันวาว

ขนาดสูงสุด การสืบพันธุ์

ใหญ่กว่า 10 เซนติเมตร

หอยเชอร์รี่จะวางไข่ในที่สูงจากน้ำประมาณ 30 เซนติเมตร โดยจะวางไข่ในเวลากลางวัน ใช้เวลา 1-6 ชั่วโมง ขนาดไข่ ประมาณ 3 มิลลิเมตร จำนวนไข่ประมาณ 260 ฟอง ไข่ใหม่ๆ จะมีสีชมพูสดและค่อยๆ ซีดลงจนขาวภายใน 7-10 วัน ลูกหอยขนาดเท่าหัวเข็มหมุดจะหล่นลงน้ำ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยกินพืชที่อ่อนนุ่ม หลังจากนั้น 3 เดือน จะโตเต็มวัยพร้อมผสมพันธุ์ โดยจะวางไข่ได้ทุกๆ 7-10 วัน จนอายุ 3 ปี

อาหาร

กินพืชที่มีลักษณะนุ่มได้เกือบทุกชนิด เช่น สาหร่าย ผักบุ้ง ผักกระเฉด แหน ต้นกล้าข้าว ชากพืชน้ำ และชากสัตว์ที่เน่าเปื่อยในน้ำ โดยเฉพาะต้นข้าวในระยะกล้า และที่ปักดำใหม่ๆ ไปจนถึงระยะแตกกอ

พฤติกรรมทั่วไป

มักจมน้ำอยู่ในน้ำระหว่างวัน ชอบหลบซ่อนตัวในโพรงหญ้า การทำกิจกรรมต่างๆ จะอยู่ในช่วงเวลากลางคืน และสัมพันธ์กับอุณหภูมิน้ำ

ผลกระทบ

หอยเชอร์รี่ได้สร้างความเสียหายแก่พื้นที่เกษตรอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะข้าว หอยเชอร์รี่ 10,000-12,000 ตัว สามารถกัดกินต้นข้าว 1 ไร่ หมดภายใน 1 คืน หลังจากที่มีการระบาดของหอยเชอร์รี่แล้ว จะพบหอยขมและหอยโข่งชนิดต่างๆ ในธรรมชาติได้น้อย เนื่องจากหอยเชอร์รี่กินไข่หอยโข่งพื้นเมือง หอยที่ตัวเล็กกว่า และตัวอ่อนของหอยอื่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการระบาดของหอยเชอร์รี่มีผลต่อการอยู่รอดของหอยพื้นเมือง

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ขวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Pomacea insularum (d'Orbigny, 1835)

ชื่อตามทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน

Pomacea gigas (Spix, 1827)

ชื่อสามัญ

Apple snail

ชื่อไทย

หอยเชอรี่ยักษ์

วงศ์

Ampullariidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปอเมริกาใต้

การแพร่กระจาย

ส่วนใหญ่พบทางตอนใต้ ตะวันออก และแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของเอเชีย และภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา พบมีการรุกรานที่ประเทศกัมพูชา จีน สาธารณรัฐโดมินิกัน กวม ฮังการี อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น ลาว มาเลเซีย ปาปัวนิวกินี ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เกาหลี ศรีลังกา ไต้หวัน ไทย เวียดนาม สหรัฐอเมริกา เวียดนาม บราซิลใกล้กับโอปิโดส และเปรู

การแพร่กระจายในไทย	พบแพร่ระบาดทั่วไปในประเทศไทย ทั้งแหล่งน้ำนิ่งและแหล่งน้ำไหล
นำเข้าจาก	ไต้หวัน
วัตถุประสงค์	เพื่อเป็นอาหารและเลี้ยงประดับในตู้ปลาเพื่อกินตะไคร่น้ำ
ลักษณะเด่น	ลักษณะคล้าย <i>Pomacea canaliculata</i> แต่จะมีขนาดใหญ่กว่า ลำตัวและแถบสีบนลำตัวจะมีสีอ่อนกว่า เปลือกบางกว่า และแตกหักง่าย
ขนาดสูงสุด	15.5 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	หอยเชอร์รี่จะวางไข่ในที่สูงจากน้ำบนพื้นผิวแข็ง โดยจะวางไข่ในเวลาากลางคืน ใช้เวลา 1-6 ชั่วโมง ขนาดไข่ประมาณ 2 มิลลิเมตร จำนวนไข่ประมาณ 1,600 ฟอง ไข่ใหม่ๆ จะมีสีชมพูสดและค่อยๆ ซีดลงจนขาวระยะฟักตัว 12-16 วัน ลูกหอยขนาดเท่าหัวเข็มหมุดจะหล่นลงน้ำเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว
อาหาร	กินพืชน้ำ
พฤติกรรมทั่วไป	อาศัยในน้ำลึกและนิ่ง
ผลกระทบ	มีผลกระทบเช่นเดียวกับ <i>Pomacea canaliculata</i>

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Arapaima gigas (Cuvier, 1829)

ชื่อสามัญ

Arapaima

ชื่อไทย

ปลาช่อนเมซอน

วงศ์

Osteoglossidae

แหล่งกำเนิด

ลุ่มแม่น้ำอเมซอนในบราซิล

การแพร่กระจาย

ทวีปอเมริกาใต้ และลุ่มแม่น้ำอเมซอน

การแพร่กระจายในไทย

มีรายงานอยู่บ่อยครั้งว่าพบในแหล่งน้ำธรรมชาติของไทย
ล่าสุดพบที่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
มีขนาดยาว 1 เมตร น้ำหนัก 8 กิโลกรัม

นำเข้าจาก

สิงคโปร์ และฮ่องกง

วัตถุประสงค์

เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

ลักษณะเด่น

รูปร่างมีขนาดใหญ่ มีสีดำเงาเป็นมัน ครีบหลังและครีบก้น มีตำแหน่งค่อนข้างไปทางหาง มีแถบสีแดง-ส้มติดกับพื้นสีดำ หัวแข็งคล้ายกระดูก มีการว่ายน้ำที่ช้าทำให้ดูสง่างาม

ขนาดสูงสุด

4.5 เมตร

การสืบพันธุ์

วัยสืบพันธุ์อายุประมาณ 4-5 ปี ปลาช่อนอเมซอน เพศเมียจะวางไข่ในเดือนมกราคมถึงมีนาคม ปลาเพศเมีย ที่มีไข่บริเวณท้องจะขยายใหญ่ สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ส่วนเพศผู้หัวและลำตัวจะมีสีเข้มและสีแดงอมส้มแถบ โคนหาง สร้างรังใต้น้ำลึกประมาณ 40-50 เซนติเมตร เพศเมีย 1 ตัว วางไข่ได้ประมาณ 100,000 ฟอง และจะ ใช้เวลาประมาณ 5 วัน ในการฟักออกเป็นตัว เมื่อฟักไข่ แล้ว แม่ปลาก็จะดูแลตัวอ่อนไว้ในปาก ส่วนเพศผู้ก็จะ ช่วยกันดูแลและป้องกันอันตรายจนกว่าลูกปลาจะเจริญ เติบโตและช่วยตัวเองได้

อาหาร**พฤติกรรมทั่วไป**

เป็นปลากินเนื้อ จำพวกปลา กุ้ง ปู สัตว์ขนาดเล็ก มีการว่ายน้ำคดเคี้ยวไปมาเหมือนงู ปกติชอบว่ายอยู่ใกล้ ผิวน้ำและจะต้องขึ้นมาสูบบอกาศทุก ๆ 5-20 นาทีขึ้นอยู่กับขนาด ปลาช่อนอเมซอนเป็นปลาที่ชอบอาศัยในแหล่ง น้ำตื้น ถึงแม้จะมีขนาดใหญ่โต และว่ายน้ำช้า ๆ แต่มีความว่องไวมากในยามล่าเหยื่อ เคยมีผู้พบเห็นปลาช่อน อเมซอนขนาด 2 เมตร สุกบินปลาเทพานาคีบกว่าที่มา แย่งจับกินเหยื่อ พร้อมกันทีละ 2 ตัว ในช่วงพริบตาเดียว พบในธรรมชาติบ่อยครั้งเนื่องจากเป็นปลาล่าเหยื่อได้เก่ง กินปลาและสัตว์อื่นที่ขนาดเล็กกว่า จึงเป็นเหตุให้มีการทำลายสายพันธุ์ของปลาไทยในแหล่งน้ำธรรมชาติ ถ้าไม่มีการควบคุมการเลี้ยงอาจกระทบต่อห่วงโซ่อาหาร ทางธรรมชาติได้

ผลกระทบ

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Clarias gariepinus (Burchell, 1822)

ชื่อสามัญ

African walking catfish

ชื่อไทย

ปลาตกอ้อพริก

วงศ์

Clariidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปแอฟริกา

การแพร่กระจาย

พบได้ในทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปแอฟริกา ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การแพร่กระจายในไทย

ปัจจุบันมีการเพาะเลี้ยงปลานชนิดนี้อย่างแพร่หลายทั่วประเทศและภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยฟาร์มปลาเอกชนในจังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น หนองคาย และอุบลราชธานี

นำเข้าจาก

ลาว ในปี พ.ศ. 2530

วัตถุประสงค์ ลักษณะเด่น

เพื่อการเพาะเลี้ยงเป็นอาหาร

คล้ายปลาดุกด้านแต่มีส่วนหัวยาวกว่าและแนวระหว่าง
จะอวยปากถึงท้ายทอยเว้าและโค้งลาด ด้านบนของศีรษะ
ขรุขระกว่า เมื่อมองจากด้านบนจะเห็นเป็นรูปสามเหลี่ยม
ท้ายทอยแหลมเป็นโค้ง 3 โค้ง โดยส่วนกลางยื่นยาวมาก
ที่สุด ลำตัวยาว ครีบหลังและครีบก้นยาว ลำตัวด้านบน
มีสีน้ำตาลคล้ำอมเหลือง และมีลายแต้มแบบลายหินอ่อน
บนลำตัว แก้มและท้องสีจาง ที่โคนครีบก้นมีแถบตาม
แนวตั้งสีจาง

ขนาดสูงสุด การสืบพันธุ์

170 เซนติเมตร

ฤดูผสมพันธุ์อยู่ในเดือนกันยายนถึงเดือนมีนาคม ปกติจะ
ผสมพันธุ์หลังฝนตกหนัก โดยเพศผู้จะใช้ลำตัวรัดเพศเมีย
บริเวณส่วนหัวกินเวลาประมาณ 12-20 วินาที ไข่และน้ำเชื้อ
จะออกมาผสมกัน ปลาที่โตเต็มที่อาจจะวางไข่ได้ถึง
150,000 ฟอง

อาหาร พฤติกรรมทั่วไป ผลกระทบ

ลูกกุ้ง แมลงน้ำ หอย และพืชอื่นๆ

ชอบคุ้ยหาอาหารกินตามท้องน้ำ

เนื่องจากเป็นปลาล่าเหยื่อได้เก่ง จึงเป็นเหตุให้มีการทำลาย
สายพันธุ์ของปลาไทยในแหล่งน้ำธรรมชาติ ถ้าไม่มีการ
ควบคุมการเลี้ยงอาจกระทบต่อห่วงโซ่อาหารทาง
ธรรมชาติได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Hypostomus plecostomus (Linnaeus, 1758)

ชื่อสามัญ

Suckermouth catfish

ชื่อไทย

ปลากระดูกกระ: ปลากระดูกกระดำ ปลาชักเกอร์

วงศ์

Loricariidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปอเมริกาใต้

การแพร่กระจาย

ทวีปอเมริกาใต้ และหลายประเทศในเอเชีย

การแพร่กระจายในไทย

พบในแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

นำเข้าจาก

ไม่มีข้อมูล

วัตถุประสงค์

เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

ลักษณะเด่น	ลำตัวปกคลุมด้วยเกล็ดที่เป็นเกราะแข็ง ปากอยู่ด้านล่างของหัวใช้ยึดเกาะและขูดกินอาหารตามพื้น ท้องน้ำ ก้านครีบหลังมี 5-8 ก้าน
ขนาดสูงสุด	50 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	แพร่ขยายพันธุ์ได้ง่ายอายุเพียง 1-2 ปี ก็สามารถออกลูกได้ โดยจะขูดโพรงดินวางไข่ครั้งละ 500-600 ฟอง
อาหาร	สำหรับ สัตว์น้ำดินต่าง ๆ รวมทั้งไข่ปลา และครีbstาเขียนขนาดเล็ก
พฤติกรรมทั่วไป	ปลาชนิดนี้มีความอดทน ทนทานมาก สามารถอยู่ในแหล่งน้ำเสียได้เป็นอย่างดี
ผลกระทบ	ปลากดเกราะดำดำรงชีวิตแบบแข่งขันกับปลาพื้นเมืองและอาจกินไข่ของปลาพื้นเมือง สำหรับในพื้นที่ชุ่มน้ำ ปลากดเกราะดำจะทำให้ระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำเปลี่ยนแปลง สูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: อรุณี รอดลอย

ชื่อวิทยาศาสตร์

Liposarcus pardalis

ชื่อสามัญ

Suckermouth catfish

ชื่อไทย

ปลากระดูก: ปลาชักเกอร์

วงศ์

Loricariidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปอเมริกาใต้

การแพร่กระจาย

ทวีปอเมริกาใต้ และลุ่มแม่น้ำอเมซอน

การแพร่กระจายในไทย

พบในแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

นำเข้าจาก

ไม่มีข้อมูล

วัตถุประสงค์

เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

ลักษณะเด่น	ลำตัวปกคลุมด้วยเกล็ดที่เป็นเกราะแข็ง ปากอยู่ด้านล่างของหัวใช้ยึดเกาะและดูดกินอาหารตามพื้นท้องน้ำ ก้านครีบหลังมี 11-13 ก้าน
ขนาดสูงสุด	42.3 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	แพร่ขยายพันธุ์ได้ง่ายอายุเพียง 1-2 ปี ก็สามารถออกลูกได้ โดยจะขุดโพรงดินวางไข่ครั้งละ 500-600 ฟอง
อาหาร	สาหร่าย ครีbstacea ขนาดเล็ก สัตว์หน้าดินต่างๆ และไข่ปลา
พฤติกรรมทั่วไป	ปลาชนิดนี้มีความอดทน ทนทานมาก สามารถอยู่ในแหล่งน้ำเสียได้เป็นอย่างดี
ผลกระทบ	มีผลกระทบเช่นเดียวกับปลากดเกราะดำ

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Pterygoplichthys spp.

ชื่อสามัญ

Suckermouth catfish

ชื่อไทย

ปลากระดูกทราย ปลากระดูกลาย ปลาชักเกอร์

วงศ์

Loricariidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปอเมริกาใต้ และอเมริกาเหนือ

การแพร่กระจาย

ทวีปเอเชีย อเมริกาใต้ และลุ่มแม่น้ำอเมซอน

การแพร่กระจายในไทย

ในไทยพบได้หลายแห่งทั่วประเทศ พบที่บึงกาฬ ป่าห้วย
ขาแข้ง เขียงราย และแม่น้ำกก

นำเข้าจาก

ไม่มีข้อมูล

วัตถุประสงค์

เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

ลักษณะเด่น	ลำตัวปกคลุมด้วยเกล็ดที่เป็นเกราะแข็ง ปากอยู่ด้านล่างของหัว ก้านครีบหลังมี 10 ก้าน หรือมากกว่า
ขนาดสูงสุด	42.3 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	แพร่ขยายพันธุ์ได้ง่าย อายุเพียง 1-2 ปี ก็สามารถออกลูกได้ โดยจะขุดโพรงดินวางไข่ครั้งละ 500-600 ฟอง
อาหาร	สาหร่าย ครัสตาเซียนขนาดเล็ก สัตว์หน้าดินต่างๆ และไข่ปลา
พฤติกรรมทั่วไป	ปลาชนิดนี้มีความอดทน ทนทานมาก สามารถอยู่ในแหล่งน้ำเสียได้เป็นอย่างดี
ผลกระทบ	ปลากดเกราะลายดำรังชีวิตแบบแข่งขันกับปลาพื้นเมือง และอาจกินไข่ของปลาพื้นเมือง สำหรับในพื้นที่ชุ่มน้ำ ปลากดเกราะลายจะทำให้ระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Oreochromis mossambicus (Peters, 1852)

ชื่อสามัญ

Mozambique mouth breeder, Java tilapia

ชื่อไทย

ปลาหมอเทศ

วงศ์

Cichlidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปแอฟริกาใต้

การแพร่กระจาย

พบว่ามีการรุกรานในบราซิล และออสเตรเลียที่รัฐควีนแลนด์ แม่น้ำแซปแมน แม่น้ำลินดอน แม่น้ำมินิลยา อ่างเก็บน้ำเคนยัตริก อ่างเก็บน้ำฮาเซลวูด และแม่น้ำกาสคอยน์

การแพร่กระจายในไทย

หลังจากนำเข้ามาเพียงไม่กี่ปีปลาชนิดนี้ได้แพร่หลายไปทั่วประเทศอย่างรวดเร็ว แต่ปัจจุบันไม่ได้รับความนิยมมากนัก เพราะเป็นปลาที่มีเนื้อน้อยและหยาก ราคาถูก

นำเข้าจาก
วัตถุประสงค์
ลักษณะเด่น
ขนาดสูงสุด
การสืบพันธุ์

จากรัฐปีนัง มาเลเซีย ในปี พ.ศ. 2492
 เพื่อเพาะเลี้ยงเป็นอาหาร
 คล้ายปลานิล แต่ไม่มีแถบดำที่บริเวณลำตัวและหาง
 40 เซนติเมตร
 วัยเจริญพันธุ์ของปลาหมอเทศอายุประมาณ 3 เดือน
 หรือความยาวประมาณ 8 เซนติเมตร ก็วางไข่ได้ แม่ปลา
 แต่ละตัวสามารถวางไข่ได้ปีละ 8-11 ครั้ง ในแต่ละครั้ง
 จะวางไข่ 75-250 ฟอง โดยไข่จะผสมกับน้ำเชื้อภายนอก
 ลำตัว

อาหาร

กินอาหารได้ทั้งพืชและสัตว์ (omnivorous) กินพืช น้ำ
 แพลงก์ตอนรวมทั้งตัวอ่อนแมลง กุ้ง ปู และลูกปลานขนาดเล็ก
 โดยมีนิสัยในการกินอาหารได้ทั้งอาหารที่ลอยอยู่บริเวณ
 ผิวน้ำและที่อยู่บริเวณพืชน้ำ

พฤติกรรมทั่วไป

แม่ปลามีนิสัยชอบวางไข่ในยามเย็นบดตอนเช้ามืด โดย
 เริ่มจากปลาเพศผู้ขุดหลุมที่ก้นบ่อขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
 ประมาณ 35 เซนติเมตร ลึกประมาณ 6 เซนติเมตร หลังจาก
 ปลาเพศเมียวางไข่แล้ว จะอมไข่ไว้ในปากเพื่อให้ปลาเพศผู้
 ปล่อน้ำเชื้อเข้าผสมกับไข่ในช่องปาก ไข่ที่ผสมกับน้ำเชื้อ
 จะฟักออกมาเป็นตัวภายในปากของแม่ปลา ใช้เวลา
 ประมาณ 3-5 วัน และแม่ปลาจะดูแลป้องกันภัยโดยการ
 อมลูกไว้อีก 10-15 วัน จึงจะปล่อยออกมาภายนอก

ผลกระทบ

เจริญเติบโตได้ดีในแหล่งน้ำกร่อย เช่น บริเวณปากน้ำ
 ใกล้ชายฝั่ง เนื่องจากไม่มีศัตรูรุกราน ดังนั้นจึงเป็นศัตรู
 ของการทำนากุ้ง และมีผลกระทบต่อสังคมของปลา
 บริเวณป่าชายเลน มีรายงานผลกระทบจากปลานชนิดนี้
 ในออสเตรเลียและมาเลเซียที่มีป่าชายเลนจำนวนมาก

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oreochromis niloticus niloticus* (Linnaeus, 1758)

ชื่อตามทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน

Oreochromis niloticus (Linnaeus, 1758)

ชื่อสามัญ

Nile tilapia

ชื่อไทย

ปลาไน

วงศ์

Cichlidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปแอฟริกา

การแพร่กระจาย

พบได้ทั่วไปตามหนอง บึง และทะเลสาบของทวีปแอฟริกาทางภาคกลางและภาคตะวันออก ทวีปอเมริกาใต้ ทวีปแอนตาร์กติกา ยุโรป และอเมริกากลาง พบมีการรุกรานในบังคลาเทศ อินเดีย ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน ไทย และสหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจายในไทย	แพร่กระจายในแหล่งน้ำจืดทั่วไปหรือแม้แต่บริเวณชายทะเลที่มีความเค็มสูงถึง 20 ส่วนในพันส่วน และอยู่ได้ในน้ำที่มีการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิระหว่าง 12-41 องศาเซลเซียส
นำเข้าจาก	ญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2508
วัตถุประสงค์	เพื่อการเพาะเลี้ยงเป็นอาหาร
ลักษณะเด่น	รูปร่างคล้ายปลาหมอเทศ ลำตัวป้อม หัวเล็ก ขอบตามีสีแดง มีจุดสีดำ 1 จุดที่กระดุกแก้ม บนลำตัวจะมีลายพาดขวางประมาณ 9-10 ลาย
ขนาดสูงสุด	63 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	ปลานิลที่พร้อมจะวางไข่จะมีอายุประมาณ 4 เดือน ความยาวประมาณ 11 เซนติเมตร สามารถวางไข่ได้ตลอดปี การวางไข่แต่ละครั้งมีช่วงห่างกัน 2-3 เดือน ปริมาณไข่จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอายุและขนาดของแม่ปลา โดยเฉลี่ยจะวางไข่ครั้งละประมาณ 500-600 ฟอง
อาหาร	กินได้ทั้งพืชและสัตว์ ลูกปลานิลขนาดเล็กจะกินอาหารพวกตัวอ่อนแมลง แพลงก์ตอน และอินทรีย์วัตถุที่สลายตัวอยู่บริเวณก้นบ่อ ปลานิลขนาดใหญ่จะกินพวกพืชชั้นสูงจำพวกสาหร่าย และแหน
พฤติกรรมทั่วไป	ปลานิลมีพฤติกรรมสร้างหลุมเพื่อวางไข่ โดยเพศผู้จะปล่อยน้ำเชื้อออกมาผสมกับไข่ภายในหลุม จากนั้นแม่ปลาก็จะอมไข่ไว้ในปาก และไข่จะฟักออกมาเป็นตัวภายใน 3-5 วัน
ผลกระทบ	การเลี้ยงปลานิลแบบหนาแน่นก่อให้เกิดปัญหาโดยเฉพาะในบริเวณที่มีอัตราการหมุนเวียนของน้ำต่ำ ส่งผลต่อความสมดุลของปริมาณสาหร่ายในแหล่งน้ำและส่งผลต่อการสูญเสียสมดุลของสิ่งมีชีวิตชนิดอื่น ๆ ตลอดจนก่อให้เกิดโรคตามมาได้ง่ายขึ้นและแย่งแย่งอาหารของปลาพื้นเมือง

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Pelodiscus sinensis (Wiegmann, 1834)

ชื่อสามัญ

Chinese Softshelled turtle

ชื่อไทย

ตะพาบใต้หัว

วงศ์

Trionychidae

แหล่งกำเนิด

จีน เกาหลี ไต้หวัน ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของรัสเซีย ญี่ปุ่น และภาคเหนือของเวียดนาม

การแพร่กระจาย

จีน ไต้หวัน เกาหลี เวียดนามเหนือ และญี่ปุ่น และถูกนำเข้ามาเพื่อการค้าของประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย ติมอร์ เกาะบาตัน กวม บางส่วนของเกาะฮาวาย และรัฐแคลิฟอร์เนีย

การแพร่กระจายในไทย

มีการเพาะเลี้ยงเป็นฟาร์มทางภาคตะวันออก และในจังหวัดเพชรบุรี

นำเข้าจาก
วัตถุประสงค์
ลักษณะเด่น

ได้หวั่น ในปี พ.ศ. 2528

เพื่อการเพาะเลี้ยงเป็นอาหาร

ตะพาบได้หวั่นมีกระดองเป็นรูปรีเล็กน้อย ลักษณะโครงร่างแบบผิวกระดองเรียบ มีกระดองส่วนที่นิ่มหรือแข็งค่อนข้างมาก มีหัวใหญ่ คอยาวมาก ปากแหลม ฟันคมและแข็งแรง ส่วนท้องอ่อนนุ่มมีสีขาวอมชมพูหรือสีเหลืองอ่อนๆ

ขนาดสูงสุด
การสืบพันธุ์

25 เซนติเมตร

อายุของตะพาน้ำที่สามารถผสมพันธุ์ได้มีอายุประมาณ 18 เดือนขึ้นไป ขณะผสมพันธุ์เพศผู้จะใช้ปากกัดที่บริเวณต้นคอของตะพานเพศเมีย เพื่อให้ตัวตัวซ้อนทับอยู่ด้านบน การผสมพันธุ์ส่วนใหญ่จะกระทำในน้ำ ในเวลากลางคืน หลังการผสมพันธุ์ประมาณ 16-18 ชั่วโมง เพศเมียจะเริ่มวางไข่ ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงเวลาระหว่าง 20.00-05.00 น. การวางไข่ของตะพาน้ำเพศเมียจะขึ้นมาวางไข่บนบกเหนือน้ำเพียงเล็กน้อย แม้ตะพาน้ำจะเลือกที่วางไข่ที่เหมาะสม จากนั้นจะใช้เท้าคุ้ยดินให้เป็นหลุมมีความลึกประมาณ 10-15 เซนติเมตร แล้วหย่อนกันลงไปไข่ เมื่อไข่เสร็จแล้วก็จะใช้เท้าเขี่ยกลบ แล้วใช้หน้าอกถูไปกับพื้นเพื่อกลบร่องรอยการวางไข่

อาหาร
พฤติกรรมทั่วไป
ผลกระทบ

ครัสเตเชียน หอย แมลง ปลา และสัตว์สะเทินบกสะเทินน้ำ มีนิสัยดุร้าย

ตะพาน้ำได้หวั่นมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี ซึ่งความสามารถนี้จะมีผลกระทบต่อพันธุ์ตะพาน้ำพื้นเมืองที่มีความสามารถในการแข่งขันน้อยกว่า

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Trachemys scripta elegans (Wied, 1838)

ชื่อสามัญ

Red-eared slider turtle

ชื่อไทย

เต่าแก้มแดง เต่าญี่ปุ่น

วงศ์

Emydidae

แหล่งกำเนิด

สหรัฐอเมริกาตอนใต้

การแพร่กระจาย

เขตอบอุ่นและเขตร้อนขึ้นทั่วโลก แถบออสเตรเลีย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะลาว จีน เอเชียตะวันออกไกล ยุโรป แคริบเบียน อิสราเอล บาเรนส์ หมู่เกาะมาเรียนากวม และแอฟริกาใต้

การแพร่กระจายในไทย

แพร่กระจายอยู่ทั่วไปในแหล่งน้ำของไทย

นำเข้าจาก

ญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2515

วัตถุประสงค์ ลักษณะเด่น

เพื่อเลี้ยงเป็นสัตว์น้ำสวยงาม

มีแถบขนาดใหญ่สีส้มหรือแดง บริเวณหลังตา กระดองส่วนบนมนกลม และมีขอบเรียบมีสีที่แตกต่างกันระหว่างสีเขียวบนเหลืองจนถึงกระดองสีดำ กระดองส่วนล่างมีสีเหลืองสด และมีจุดกลมสีดำขนาดใหญ่บนแผ่นเกล็ดแต่ละแผ่น หัว คอ และขามีสีสีเขียว และมีลายเส้นละเอียดสีเหลือง กระดองส่วนบนยาวเต็มที่ 28 เซนติเมตร

ขนาดสูงสุด

28 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

การจับคู่จะอยู่ในช่วงเดือนมีนาคมและกรกฎาคม

อาหาร

พืชผัก ผลไม้ และสัตว์น้ำขนาดเล็ก

พฤติกรรมทั่วไป

ส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอยู่แต่ในน้ำ แต่จะมีบ้างที่ขึ้นจากน้ำเพื่ออาบแดดและวางไข่ แต่ชนิดนี้มีความสามารถในการว่ายน้ำเป็นเลิศ พวกมันจะล่าและจ้องจะจับเหยื่อเมื่อมีโอกาสสามารถวางไข่ได้ทุกที่ แพร่พันธุ์ได้เร็วกว่าเต่าพื้นเมือง

ผลกระทบ

เต่าญี่ปุ่นสามารถอาศัยอยู่ได้ในน้ำเน่า หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีได้ดีกว่าเต่าไทย กินอาหารได้หลายประเภททั้งพืชสด พืชเน่า สัตว์เป็น และสัตว์ตาย อีกทั้งยังแพร่พันธุ์ได้เร็วและมากกว่าเต่าไทย เต่าญี่ปุ่นสามารถวางไข่ได้แม้แต่ในสนามหญ้า เนื่องจากสามารถสะสมน้ำเอาไว้ในกระเพาะได้มาก จึงวางไข่ได้ทุกที่ ทำให้เต่าญี่ปุ่นมีส่วนให้เต่าพื้นเมืองไทยตกอยู่ในภาวะถูกคุกคาม

รายการ

2

ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น
ที่มีแนวโน้มรุกราน

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: สุเมตต์ ปลูกการ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Tetilla japonica (Lampe, 1886)

ชื่อสามัญ

Golf ball sponge

ชื่อไทย

ฟองน้ำลูกกอล์ฟ

วงศ์

Tetillidae

แหล่งกำเนิด

ตอนเหนือของญี่ปุ่น และรัสเซีย

การแพร่กระจาย

ตอนเหนือของญี่ปุ่น และรัสเซีย

การแพร่กระจายในไทย

ชายฝั่งตะวันออกของทะเลอ่าวไทย

นำเข้าจาก

อาจจะติดมากับน้ำอับเฉาเรือ

ลักษณะเด่น

เป็นพองน้ำรูปไข่ เจริญเติบโตบนพื้นทราย ที่ฐานประกอบด้วยหนาม (spicule) เป็นโครงร่างแข็งทำให้พองน้ำคงรูปอยู่ได้ ขนาดโดยทั่วไปสูง 5 เซนติเมตร กว้าง 3 เซนติเมตร รูขนาดใหญ่ทางด้านบน (osculum) เป็นช่องให้น้ำออก มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 เซนติเมตร รูเล็กๆทั่วตัว (ostia) ที่เป็นช่องให้น้ำผ่านเข้ามีขนาดเล็กมาก ในระยะวัยอ่อนลำตัวมีสีม่วง และสีครีม ตัวเต็มวัยสีส้ม ไม่มีข้อมูล

ขนาดสูงสุด

แตกหน่อและมีเพศโดยสร้างไข่และสเปิร์ม

การสืบพันธุ์**อาหาร**

แพลงก์ตอนขนาดเล็ก

พฤติกรรมทั่วไป

เจริญเติบโตได้เร็วมากในฤดูหนาวของไทย

ผลกระทบ

จากการที่เป็นสัตว์ที่มีถิ่นกำเนิดในเขตหนาว แต่สามารถเจริญเติบโตได้ในเขตร้อน จึงเป็นที่น่าเป็นห่วงว่าถ้ามีการขยายพันธุ์มากกว่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำท้องถิ่นได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cherax quadricarinatus (von Martens, 1868)

ชื่อสามัญ

Red claw crayfish, Blue lobster, Blue crayfish

ชื่อไทย

กุ้งเครย์ฟิชออสเตรเลีย

วงศ์

Parastacidae

แหล่งกำเนิด

ทางเหนือของเกาะควีนแลนด์และเขตทางเหนือของออสเตรเลีย

การแพร่กระจาย

ทวีปอเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ยุโรป เอเชียตะวันออก ออสเตรเลีย นิวินี อ่าวคาเปินทาเรีย และแม่น้ำทางเหนือของเคปยอร์กเพนินซูล่า

การแพร่กระจายในไทย

มีรายงานว่ามีการแพร่พันธุ์แล้วในอ่างเก็บน้ำแถบจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ กาญจนบุรี และเชียงใหม่

นำเข้าจาก	ออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. 2538
วัตถุประสงค์	เพื่อเลี้ยงเป็นสัตว์สวยงาม และการเพาะเลี้ยงเป็นอาหาร
ลักษณะเด่น	มีสัน 4 สันบนเปลือกคลุมหัว ก้ามมีแถบสีแดง ตรงแผงหาง ด้านบนอกสุด มีหนามเล็ก ๆ เรียงเป็นแถวตามขวาง
ขนาดสูงสุด	20 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	เพศเมียวางไข่ปีละ 3 ครั้ง และลอกคราบปีละ 2 ครั้ง โดยเฉลี่ย ส่วนใหญ่การวางไข่จะเกิดขึ้นในช่วงฤดูใบไม้ผลิ และฤดูร้อน
อาหาร	กินซากพืชซากสัตว์
พฤติกรรมทั่วไป	มักอาศัยอยู่ตามโขดหินหรือใต้ขอนไม้ตามหนองน้ำ หรือ ลำธาร
ผลกระทบ	เป็นพาหะของปรสิตหลายชนิด ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา ด้านสุขภาพในพื้นที่ที่มีสัตว์ชนิดนี้อาศัยอยู่ และเป็นสัตว์ ที่มีก้ามแข็งแรง ถ้าหลุดรอดไปในธรรมชาติอาจมีการทำลาย ระบบนิเวศท้องถิ่น ถ้าไม่มีการควบคุมการเลี้ยงอาจกระทบ ต่อห่วงโซ่อาหารทางธรรมชาติได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Procambarus clarkii (Girard, 1852)

ชื่อสามัญ

Red swamp crawfish

ชื่อไทย

กุ้งเครย์ฟิชอเมริกัน

วงศ์

Cambaridae

แหล่งกำเนิด

ตะวันออกเฉียงเหนือของเม็กซิโก และภาคกลางตอนใต้ของสหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจาย

แพร่กระจายอยู่ตามชายฝั่งทางเหนือของอ่าวเม็กซิโก จนถึงรัฐฟลอริดา ทางใต้ของรัฐอิลินอยและโอไฮโอ นอกจากนี้พบในประเทศแถบทวีปเอเชีย แอฟริกา ยุโรป และอเมริกา

การแพร่กระจายในไทย

แม่น้ำแควใหญ่ และแม่น้ำแควน้อย จังหวัดกาญจนบุรี

นำเข้าจาก
วัตถุประสงค์
ลักษณะเด่น

สหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2530

เพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงสวยงาม และการเพาะเลี้ยงเป็นอาหาร เป็นกึ่งแคร์ยฟิชน้ำจืด ส่วนใหญ่สามารถพบได้ในน้ำจืดที่มี อุณหภูมิค่อนข้างอุ่น เช่นในแหล่งน้ำที่ไหลเอื่อยๆ เช่น แม่น้ำ บึง อ่างเก็บน้ำ ระบบชลประทาน และนาข้าว สามารถเจริญเติบโตได้เร็วในช่วงฤดูที่มีน้ำ อาจมีน้ำหนัก ถึง 50 กรัม และมีขนาดความยาว 5.5-12 เซนติเมตร

ขนาดสูงสุด
การสืบพันธุ์

20 เซนติเมตร

จับคู่ในปลายฤดูใบไม้ร่วง ไข่เจริญพันธุ์มีอายุประมาณ 3 เดือน เพศผู้มีขนาดประมาณ 6-12 เซนติเมตร เพศเมีย ขนาด 10 เซนติเมตร อาจสามารถผลิตไข่ได้ถึง 500 ใบ ปฏิสนธิภายในตัวโดยสเปิร์มจะผ่านเข้าไปในเพศเมียตรง ขาเดินคู่ที่ 3 ขณะที่เพศเมียบอกปล่อยไข่ออกมาพร้อมๆ กัน ตัวอ่อนแมลง ลูกอ๊อด และหอย

อาหาร
พฤติกรรมทั่วไป

เป็นสัตว์หากินกลางคืน เวลากลางวันมักซุกซ่อนตัวตาม ซอกโพรง หรือหลืบหิน นิยbk้าวร้าวกับพวกเดียวกัน ลอกคราบหลายครั้ง

ผลกระทบ

พฤติกรรมการขุดรูของมันก่อให้เกิดความเสียหายแก่คัน ดิน เขื่อน ฝายกั้นน้ำ รวมทั้งเป็นพาหะของปรสิตหลายชนิด ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพในพื้นที่ที่มีสัตว์ชนิดนี้ อาศัยอยู่ อีกทั้งเป็นสัตว์ที่มีก้ามแข็งแรง ถ้าหลุดรอดไป ในธรรมชาติอาจมีการทำลายระบบนิเวศท้องถิ่น ถ้าไม่มีการควบคุมการเลี้ยงอาจกระทบต่อห่วงโซ่อาหารทาง ธรรมชาติได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์

Litopenaeus vannamei (Boone, 1931)

ชื่อสามัญ

Pacific white shrimp

ชื่อไทย

กุ้งขาว

วงศ์

Penaeidae

แหล่งกำเนิด

สหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจาย

มีการเพาะเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา เม็กซิโก กัวเตมาลา นิคารากัว คอสตาริกา ปานามา โคลัมเบีย เอกวาดอร์ เปรู

การแพร่กระจายในไทย

มีการเพาะเลี้ยงทั่วไปบริเวณจังหวัดที่ติดชายฝั่งทะเลของไทย

นำเข้าจาก

สหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2543

วัตถุประสงค์ ลักษณะเด่น

เพื่อการเพาะเลี้ยงเป็นอาหาร

ลำตัวขาวใส ขาสีขาว หางมีสีแดง กิริจะมีแนวตรงปลาย
งุ้มลงเล็กน้อย เมื่อโตขึ้นฟันกริดด้านบนจะมี 8 ซี่ และ
ด้านล่าง 2 ซี่ ความยาวของกิริจะยาวกว่าลูกตาไม่มาก
(หากเปรียบเทียบกับกุ้งพันธุ์อื่น เช่นลูกกุ้งแชบ๊วยจะเห็น
ความยาวของกิริยาวกว่าลูกตามาก) มีเมือกมาก ซึ่งไม่
เหมือนกับกุ้งขาวบางชนิด ที่สามารถเห็นได้ว่ามีเมือกน้อย
ลำตัวค่อนข้างแข็งแรงเมื่อขึ้นมาจากน้ำ และที่สังเกตเห็น
เด่นชัดที่สุดคือลำไส้ของกุ้งชนิดนี้จะโตเห็นได้ชัดกว่า
กุ้งขาวชนิดอื่น

ขนาดสูงสุด การสืบพันธุ์

23 เซนติเมตร

อวัยวะสืบพันธุ์เพศเมียของกุ้งขาวแวนนาไมจะมีลักษณะ
เป็นแบบเปิด ปกติแล้วกุ้งขาวแวนนาไมจะผสมพันธุ์
ในเวลากลางคืน หลังจากมีการลอกคราบของเพศเมีย
จะมีการเกี่ยวพาราสี และผสมพันธุ์กัน แม่กุ้งที่มีไข่แก่พร้อม
ที่จะวางไข่นั้นสังเกตได้จากรังไข่เป็นลำทึบ มีสีเขียวเกือบดำ
หรือน้ำตาลเกือบดำอยู่บนแถบหลังของลำตัว เพศผู้ปล่อย
น้ำเชื้อเข้าไปในอวัยวะสืบพันธุ์ของเพศเมีย เพศเมีย
รับน้ำเชื้อเข้าไปพร้อมกับปล่อยไข่ออกมา

อาหาร พฤติกรรมทั่วไป

ซากพืชและสัตว์ แพลงก์ตอน ตะกอนหน้าดิน

ไม่ค่อยก้าวร้าว มักเคลื่อนไหวที่ตลอดเวลาและกินอาหาร
อย่างต่อเนื่อง

ผลกระทบ

กุ้งขาวเป็นพาหะของโรคไวรัสจุดขาว (White Spot Syndrome) ตัวแดง (Taura Syndrome) และโรคหัวเหลือง (Yellow Head Syndrome) และสามารถถ่ายทอดกันได้
ระหว่างกุ้งขาว กับกุ้งกุลาดำ และกุ้งก้ามกราม ถ้าหลุด
เข้าไปในแหล่งน้ำธรรมชาติอาจแพร่กระจายเชื้อโรคให้แก่
กุ้งพื้นเมืองได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: อรุณี รอดลอย

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cichla ocellaris (Bloch and Schneider, 1801)

ชื่อสามัญ

Ocellaris cichlid

ชื่อไทย

ปลาหมอสียักษ์

วงศ์

Cichlidae

แหล่งกำเนิด

เม็กซิโก และอเมริกากลาง

การแพร่กระจาย

ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และประเทศต่างๆ ในแถบยุโรป

การแพร่กระจายในไทย

พบในอ่างเก็บน้ำจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี และบางแห่งในกาญจนบุรี เนื่องจากมีการปล่อยเพื่อกีฬาตกปลา เพราะปลาชนิดนี้สู้เบ็ดได้ดี

นำเข้าจาก

ไม่มีข้อมูล

วัตถุประสงค์

เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม และเกมกีฬา

ลักษณะเด่น	มีแถบดำพาดที่ลำตัว ตัวโดยทั่วไปสีเหลืองออกเขียวเข้ม ด้านท้องเป็นสีขาว พื้นแหลมคม
ขนาดสูงสุด	70 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	พ่อแม่ปลาทำรังวางไข่ในแหล่งน้ำนิ่งที่พื้นเป็นดินกรวด วางไข่ครั้งละ 2,000-3,000 ฟอง พ่อแม่ปลาจะดูแลไข่และลูกเป็นเวลาประมาณ 90 วัน ก่อนที่ลูกปลาจะโต
อาหาร	กินปลาและสัตว์น้ำอื่นที่มีขนาดเล็กกว่าเป็นอาหาร
พฤติกรรมทั่วไป	พฤติกรรมก้าวร้าวในช่วงฤดูผสมพันธุ์ ลำเหยื่อแบบรวมฝูง สู้เบ็ดได้ดีจึงมีผู้นิยมปล่อยในแหล่งน้ำที่ใช้เป็นสถานที่ตกปลาเพื่อเกมล่กีฬา
ผลกระทบ	ปลาหมอสียักษ์ออกลูกในแหล่งน้ำธรรมชาติได้ดีและมีความสัมพันธ์กับปลาชนิดอื่นๆ ในฐานะผู้ล่า นอกจากนี้ปลาชนิดนี้อาจนำโรคมาสู่ปลาพื้นเมือง แต่ยังไม่มียาที่แน่นอน

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Piaractus brachipomus (Cuvier, 1818)

ชื่อสามัญ

Red-finned pacu

ชื่อไทย

ปลาพากู ปลาจาระเม็ดน้ำจืด

วงศ์

Characidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปอเมริกาใต้

การแพร่กระจาย

ทวีปอเมริกาใต้ กลุ่มแม่น้ำอเมซอน และกลุ่มแม่น้ำอริโนโค อาร์เจนตินา ทวีปออสเตรเลีย และทางตะวันออกในทวีปเอเชีย

การแพร่กระจายในไทย

พบทั่วไปในไทย

นำเข้าจาก

ไม่มีข้อมูล

วัตถุประสงค์
ลักษณะเด่น

เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

ลำตัวแบนข้าง หน้าผากเว้าเข้าเล็กน้อย โคนหางจะคอดเล็กเมื่อเทียบกับส่วนลำตัว ลำตัวสีเงินอมดำ ช่วงคอจะมีสีแดงเรื่อๆ ครีบและหางมีสีดำและมีสีแดงแซม มีครีบไขมัน

ขนาดสูงสุด
การสืบพันธุ์

85 เซนติเมตร

ปลาปากคูเป็นปลาที่อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูง เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ปลาจะอพยพทวนน้ำเพื่อไปผสมพันธุ์ที่ต้นน้ำ จากนั้นแม่ปลาจะวางไข่แล้วปล่อยให้ไข่ฟักเป็นตัวเองตามธรรมชาติ

อาหาร
พฤติกรรมทั่วไป

เศษซากพืชและแมลง

ตกใจง่าย และชอบว่ายพุ่งชนตู้ปลาอยู่เสมอเมื่อตกใจ นิสัยไม่ดุร้าย

ผลกระทบ

ปลาปากคูแดงจะกินพืชและสัตว์เป็นอาหาร ไตเร็ว นิสัยดุร้ายน้อยกว่าปลาปิรันยาแต่ก็จัดว่าดุกว่าปลาทั่วไปมาก การแพร่กระจายของปลาชนิดนี้ในแหล่งน้ำ อาจเป็นอันตรายคุกคามต่อสัตว์น้ำพื้นเมืองของไทยได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ขวลิขิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Colossoma macropomum (Cuvier, 1818)

ชื่อสามัญ

Black-finned pacu

ชื่อไทย

ปลาพาคู ปลาคุ้ยดำ

วงศ์

Characidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปอเมริกาใต้

การแพร่กระจาย

ทวีปอเมริกาเหนือถึงอเมริกากลาง เอเชีย และโอเชียเนีย
ลุ่มแม่น้ำอเมซอนในโคลัมเบีย เวเนซุเอลา เปรู โบลิเวีย
และบราซิล

การแพร่กระจายในไทย

ตามแหล่งน้ำธรรมชาติต่างๆ เช่น เขื่อนศรีนครินทร์ และ
แม่น้ำมูล จังหวัดสุรินทร์

นำเข้าจาก

สิงคโปร์ และฮ่องกง

วัตถุประสงค์

ลักษณะเด่น

ขนาดสูงสุด

การสืบพันธุ์

เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

คล้ายพาคูแดงแต่ครีบท้องและครีบท้องจะมีสีดำ

90 เซนติเมตร

เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ปลาจะอพยพทวนน้ำเพื่อไปผสมพันธุ์ที่ต้นน้ำ จากนั้นแม่ปลาจะวางไข่แล้วปล่อยให้ไข่ฟักเป็นตัวเองตามธรรมชาติ

อาหาร

แพลงก์ตอนสัตว์ แมลง หอย และเศษซากพืช

พฤติกรรมทั่วไป

ปลาคูเป็นปลาที่อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูง

ผลกระทบ

ปลาคูดำกินพืชและสัตว์เป็นอาหาร โตเร็ว ตัวขนาดค่อนข้างใหญ่ นิยสร้านน้อยกว่าปลาปิรันยา แต่ก็จัดว่าดุกว่าปลาทั่วไปมาก การแพร่กระจายของปลาชนิดนี้ในแหล่งน้ำ อาจเป็นอันตรายคุกคามต่อสัตว์น้ำพื้นเมืองของไทยได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Ictalurus punctatus (Rafinesque, 1818)

ชื่อสามัญ

Channel catfish

ชื่อไทย

ปลาคออเมริกัน ปลาคดหลวง

วงศ์

Ictaluridae

แหล่งกำเนิด

สหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจาย

มีการแพร่กระจายในบริเวณภาคใต้ และภาคตะวันตกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจายในไทย

มีการเพาะเลี้ยงแพร่หลายในภาคเหนือ และภาคกลางตอนบน และมีการพบในแหล่งน้ำที่เกิดจากการหลุดจากบ่อเลี้ยง

นำเข้าจาก

สหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2532

วัตถุประสงค์
ลักษณะเด่น

เพื่อการเพาะเลี้ยงเป็นอาหาร

ครีบทหลัง 2 ตอนรวมถึงครีบทไข่ม้วน หางเป็นรูปปล้อม มีหนวดอยู่รอบๆ ปากเป็นอวัยวะรับความรู้สึก ลำตัวเรียวยาวมีจุด ไม่มีเกล็ด หัวกลมแบน มีก้านครีบทแข็งที่ครีบทอก และครีบทหลัง

ขนาดสูงสุด
การสืบพันธุ์

127 เซนติเมตร

วัยเจริญพันธุ์อายุประมาณ 5 ถึง 8 ปี เพศผู้จะสร้างรังเป็นรูในน้ำในช่วงปลายฤดูใบไม้ผลิหรือต้นฤดูร้อน ไข่จะฟักเป็นตัวภายใน 5 ถึง 10 วัน

อาหาร
พฤติกรรมทั่วไป

ส่วนใหญ่เป็นแมลง กุ้ง ปลาอื่นๆ รวมทั้งแมลงพิษ

ชอบหลบซ่อนตัวในซอกหินหรือท่อนไม้ ออกหาอาหารทั้งกลางวันและกลางคืน ส่วนใหญ่จะกินอาหารจากพื้นน้ำ แต่ก็หาอาหารที่ผิวน้ำด้วยเช่นกัน

ผลกระทบ

เนื่องจากเป็นปลากินเนื้อขนาดใหญ่ และสามารถอยู่ได้ในทุกสภาพแหล่งน้ำ และมีอายุยืนกว่า 25 ปี ดังนั้นเมื่อหลุดรอดลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ ย่อมส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำท้องถิ่น อาจเป็นพาหะของโรค *Enteric septicaemia* ในกลุ่มปลาหนังซึ่งมีสาเหตุเกิดจากแบคทีเรียชนิด *Edwardsiella ictaluri*

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Gambusia affinis (Baird & Girard, 1853)

ชื่อสามัญ

Gambusia, Western mosquitofish

ชื่อไทย

ปลาแกมบูเซีย ปลากินยุง ปลาหางนกยูง

วงศ์

Poeciliidae

แหล่งกำเนิด

รัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจาย

ทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกากลาง กลุ่มแม่น้ำมิสซิสซิปปี จากตอนกลางของรัฐอิลลินอยและรัฐอินเดียนาของทวีปอเมริกาใต้ และอ่าวเม็กซิโก พบมีการรุกรานที่จีน โบลิเวีย ชิลี ปาปัวนิวกินี นิวซีแลนด์ สเปน และสหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจายในไทย

พบในแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วไป

นำเข้าจาก

ไม่มีข้อมูล

วัตถุประสงค์

เพื่อกำจัดลูกน้ำยุงลาย และยุงก้นปล่อง

ลักษณะเด่น

คล้ายปลาหางนกยูงแต่มีขนาดใหญ่กว่า ปากแหลมกว่า และปลายปากจะเขี้ยวขึ้นด้านบน ที่ตามีเส้นสีเข้มพาดในแนวดิ่งผ่านรูม่านตาลงมาถึงใต้ตา เพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าเพศผู้ เพศเมียที่โตเต็มที่อาจมีขนาดยาวได้ถึง 3 นิ้ว ในขณะที่ปลาเพศผู้มีขนาดยาวเพียง 1.5 นิ้ว ทั้งปลาเพศเมียและเพศผู้มีจุดสีเข้มซึ่งมักเห็นได้ชัดเจนเมื่อปลายังเล็ก ต่อเมื่อปลาโตขึ้นจุดดังกล่าวมักจางลง หากดูด้านข้างของปลาเพศเมียในที่สว่างจ้าจะเห็นสีเหลือบ ๆ ของสีเขียว สีฟ้าหรือสีเหลือง

การสืบพันธุ์

แพร่พันธุ์ได้รวดเร็ว เมื่อปลาเพศเมียมีอายุได้ 6-8 สัปดาห์ก็จะเริ่มตั้งท้องครั้งแรก ปลาเพศเมียมีถุงพิเศษใช้เก็บน้ำเชื้อของเพศผู้ ซึ่งการผสมพันธุ์หนึ่งครั้งจะมีน้ำเชื้อมากพอสำหรับใช้ผสมกับไข่ได้หลายท้อง ออกลูกเป็นตัวโดยจะออกลูกท้องละ 40-100 ตัว ใช้เวลาตั้งท้อง 21-28 วัน แต่ละท้องห่างกันประมาณ 6 สัปดาห์ และตลอดชีวิตของมันจะตั้งท้องได้ 3-4 ครั้ง ปกติมีชีวิตไม่เกิน 12 เดือน แต่บางตัวก็อาจอยู่ได้ถึง 15 เดือน เมื่อเกิดใหม่ ๆ ลูกปลามีขนาดยาวประมาณ 7-10 มิลลิเมตร และสามารถกินลูกน้ำได้ทันที

ขนาดสูงสุด

6.5 เซนติเมตร

อาหาร

เป็นปลาที่กินอาหารจุกจิกโดยปลาเพศเมียหนึ่งตัวอาจกินลูกน้ำยุงได้หลายร้อยตัวต่อวัน นอกจากลูกน้ำยุงแล้วยังกินแพลงก์ตอน ตะไคร่น้ำ ไดอะตอม (พืชเซลล์เดียว) ตัวอ่อนแมลงต่าง ๆ

พฤติกรรมทั่วไป

นิสัยดุร้าย ชอบสู้กับปลาชนิดอื่น ๆ โดยการกัดครีบ กินจุ เลี้ยงง่าย เคลื่อนไหวว่องไว

ผลกระทบ

มีนิสัยก้าวร้าวมักจะทำร้ายปลาชนิดอื่น อีกทั้งยังเป็นพาหะของปรสิต ถ้าหลุดเข้าไปในแหล่งน้ำธรรมชาติอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสัตว์น้ำท้องถิ่น และระบบนิเวศ

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Poecilia reticulata (Peters, 1859)

ชื่อสามัญ

Guppy

ชื่อไทย

ปลาหางนกยูง

วงศ์

Poeciliidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปอเมริกากลาง

การแพร่กระจาย

มีการกระจายพันธุ์บริเวณอเมริกากลางจนถึงทวีปอเมริกาใต้
เอเชีย ออสเตรเลีย และยุโรป

การแพร่กระจายในไทย

ในธรรมชาติอาศัยอยู่ในแหล่งน้ำจืดที่เริ่มเสียในบริเวณ
ชุมชนแออัด และพบในน้ำกร่อยที่เป็นแหล่งน้ำนิ่งจนถึง
น้ำไหลเอื่อยๆ ปัจจุบันพบน้อยลง

นำเข้าจาก

สิงคโปร์ ในปี พ.ศ. 2503

วัตถุประสงค์

เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม กำจัดลูกน้ำยุงต่าง ๆ และใช้เป็นปลาเหยื่อ

ลักษณะเด่น

ปลาในธรรมชาติ เพศเมียมีสีเทา เทาอมน้ำตาล น้ำตาลอ่อนหรือสีเขียวอมน้ำตาลบริเวณท้องสีขาวอมเทา ครีบต่าง ๆ ไม่มีสี ส่วนปลาเพศผู้ จะมีจุดสีเขียว เหลืองแดง น้ำเงินหรือดำ ปรากฏอยู่บริเวณคอคอดหาง ครีบหางกลม เพศเมียหางจะเล็กกว่าเพศผู้สีบริเวณลำตัวจะยาว ท้องมีขนาดใหญ่ ลำตัวยาวเรียว ส่วนหัวจะแหลมปากมีขนาดเล็ก ครีบหลังและครีบหางอาจยาวแผ่กว้างแล้วแต่สายพันธุ์ ปลาชนิดนี้สามารถทนทานต่อสภาพแวดล้อมได้ดี

ขนาดสูงสุด

เพศผู้ 3 เซนติเมตร เพศเมีย 5.5 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

แพร่ขยายพันธุ์ได้ง่าย แม้ปลาหางนกยูงเมื่อได้รับการผสมพันธุ์ คราวหนึ่งสามารถออกลูกได้หลายครั้ง ห่างกันประมาณ 28 วัน ทำให้เพิ่มจำนวนได้รวดเร็ว อาศัยในน้ำที่มีอุณหภูมิช่วงกว้าง ตั้งแต่ 18-28 องศาเซลเซียส

อาหาร

ปลาหางนกยูงสามารถกินอาหารได้แทบทุกชนิด

พฤติกรรมทั่วไป

เลี้ยงง่าย มีสีสันสวยงาม สามารถเลี้ยงรวมกันเป็นฝูงได้

ผลกระทบ

ปลาหางนกยูงเป็นปลาที่ทนต่อสภาพแวดล้อมได้ดี ขยายพันธุ์ได้ง่าย เจริญพันธุ์ได้เร็วและกินอาหารได้แทบทุกชนิด ซึ่งในปัจจุบันสามารถพบปลาหางนกยูงได้ในแหล่งน้ำธรรมชาติหลายแหล่ง ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสัตว์น้ำท้องถิ่นและระบบนิเวศ

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Poecilia sphenops (Valenciennes, 1846)

ชื่อสามัญ

Molly

ชื่อไทย

ปลาโมลลี ปลาสดมอลลี ปลาหางนกยูงไต้หวัน

วงศ์

Poeciliidae

แหล่งกำเนิด

บราซิล กียาน่า เวเนซุเอลา และหมู่เกาะแคริบเบียน

การแพร่กระจาย

พบแพร่กระจายในแหล่งน้ำในแถบเอเชีย ออสเตรเลีย ยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ และอเมริกาใต้

การแพร่กระจายในไทย

ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และต่อมามีการสำรวจพบการแพร่กระจายในทะเลสาบสงขลา

นำเข้าจาก

ไม่มีข้อมูล

วัตถุประสงค์

เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

ลักษณะเด่น

ทั้งเพศผู้และเพศเมียลักษณะคล้ายกันมาก แต่สีของเพศผู้จะสดสวยกว่าเพศเมียเล็กน้อย ปลาสอดมอลลีมีหลายชนิดหลายสี ครีบกะโงะก็มีต่าง ๆ กัน เนื่องจากเป็นปลาที่ได้ถูกนำมาผสมข้ามสายพันธุ์ ลักษณะลำตัวเพรียวหัวแหลม เพศผู้มีขนาดความยาวลำตัวประมาณ 6 เซนติเมตร เพศเมียมีความยาวประมาณ 8 เซนติเมตร

ขนาดสูงสุด

10 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

ออกลูกเป็นตัว มีการผสมพันธุ์ภายใน ซึ่งเพศเมียสามารถเก็บสะสมน้ำเชื้อไว้ได้ และผสมเพื่อให้ได้ลูกทุกๆ 4 สัปดาห์ โดยทั่วไปเพศเมียจะให้กำเนิดตัวอ่อนประมาณ 20-40 ตัว และไม่มีพฤติกรรมการดูแลลูก เป็นปลาที่ออกลูกเก่งและออกลูกง่าย เมื่อออกลูกแพร่พันธุ์จนมีจำนวนมากในฝูงแล้วมันก็จะหยุดออกลูกหรือออกน้อยลง มักอาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูง เพศผู้มีนิสัยก้าวร้าวมักทำร้ายกันเอง

อาหาร

กินตะไคร่น้ำ สาหร่าย และพืชน้ำเป็นอาหาร ลูกปลากินแพลงก์ตอนสัตว์ แมลงน้ำ ตัวอ่อนแมลงเป็นอาหาร

พฤติกรรมทั่วไป

หากินบริเวณกลางน้ำ หรือผิวน้ำ เป็นปลาที่ไม่มีพฤติกรรมการอพยพ สามารถอยู่ได้ทั้งในน้ำจืด และน้ำกร่อย พบได้ทั่วไป อาศัยในน้ำที่อุณหภูมิประมาณ 18-28 องศาเซลเซียส

ผลกระทบ

ปลามอลลี ขยายพันธุ์ได้ง่าย กินสาหร่ายพืชน้ำขนาดเล็กเป็นอาหาร มีนิสัยก้าวร้าว ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสัตว์น้ำท้องถิ่นและระบบนิเวศ

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: มณีรัตน์ หวังวิบูลย์กิจ

ชื่อวิทยาศาสตร์

Poecilia velifera (Regan, 1914)

ชื่อสามัญ

Giant sailfin molly

ชื่อไทย

ปลาเซาฟิน ซิวโตหัวนครีบยาว

วงศ์

Poeciliidae

แหล่งกำเนิด

ตอนกลางของสหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจาย

อเมริกากลาง อเมริกาใต้ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของ
เม็กซิโก

การแพร่กระจายในไทย

พบในอ่าวไทยตอนใน และรุกรานในทะเลสาบสงขลา
ตอนนอก

นำเข้าจาก

ไต้หวัน ในปี พ.ศ. 2503

วัตถุประสงค์

เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

ลักษณะเด่น

เป็นปลาที่มีลำตัวค่อนข้างยาว แบน ครีบหลังใหญ่ มองเห็นเด่นชัด มีขนาดใหญ่ที่สุดเมื่อเทียบกับปลาในกลุ่มเดียวกัน

ขนาดสูงสุด

เพศผู้ 15 เซนติเมตร เพศเมีย 20 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

ออกลูกเป็นตัว ไข่ที่อยู่ในท้องของเพศเมียได้รับการปฏิสนธิกับเชื้อเพศผู้แล้วจะเจริญและพัฒนาอยู่ในรังไข่ ประมาณ 6 สัปดาห์ จึงฟักออกเป็นตัว

อาหาร

สัตว์น้ำขนาดเล็ก พืชน้ำ แมลงน้ำ และหนอน

พฤติกรรมทั่วไป

เลี้ยงง่าย สามารถเลี้ยงรวมกับปลาอื่นได้ดี อาศัยในน้ำที่อุณหภูมิประมาณ 25-28 องศาเซลเซียส อาศัยอยู่ได้ทั้งน้ำนิ่งและน้ำไหลใกล้ฝั่ง ส่วนมากจะพบบริเวณน้ำกร่อย แต่ก็ยังพบที่บริเวณแหล่งน้ำจืดด้วย โดยเฉพาะในแหล่งน้ำตื้นที่มีพืชน้ำขึ้นปกคลุม

ผลกระทบ

ปลาเซลฟิชขยายพันธุ์ได้ง่าย สามารถอาศัยในน้ำกร่อยและน้ำจืดได้ กินอาหารได้หลากหลาย มีนิสัยก้าวร้าว ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสัตว์น้ำท้องถิ่นและระบบนิเวศ

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ขวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Lithobates catesbeiana (Shaw, 1802)

ชื่อตามทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน

Rana catesbeiana (Show, 1802)

ชื่อสามัญ

North american bullfrog, Bullfrog

ชื่อไทย

กบบูลฟร็อก

วงศ์

Ranidae

แหล่งกำเนิด

อเมริกากลาง สหรัฐอเมริกา และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของแคนาดา

การแพร่กระจาย

สหรัฐอเมริกา และพบการรุกรานที่บราซิล แคนาดา คิวบา สาธารณรัฐโดมินิกัน ฝรั่งเศส อิตาลี เนเธอร์แลนด์ สเปน อังกฤษ อิตาลี ญี่ปุ่น เกาหลี เพอร์โตริโก และเวเนซุเอลา

การแพร่กระจายในไทย	พบทั่วประเทศ
นำเข้าจาก	สหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2520
วัตถุประสงค์	เพาะเลี้ยงเพื่อเป็นอาหาร
ลักษณะเด่น	โดยทั่วไปแล้วมีขนาด 9.0-15.2 เซนติเมตร มีน้ำหนักได้มากกว่า 0.5 กิโลกรัม ขนาดตัวยาวได้ถึง 20.3 เซนติเมตร ลำตัวสีน้ำตาลจนถึงสีเขียวเข้ม บางครั้งอาจมีจุดประสีเข้มบนหลัง อวัยวะในการได้ยีนมีลักษณะกลมและใหญ่กว่าขนาดตาซึ่งในเพศเมียจะมีขนาดเล็กกว่าเพศผู้
ขนาดสูงสุด	เพศผู้ 18 เซนติเมตร เพศเมีย 20 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	บริเวณคอของเพศผู้จะมีสีเหลืองในฤดูสืบพันธุ์ ส่วนเพศเมียจะมีสีขาว ทางซีกโลกเหนือจะจับคู่ผสมพันธุ์ในเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน และในซีกโลกใต้จะจับคู่ในเดือนกุมภาพันธ์ถึงตุลาคม เพศเมียจะวางไข่ประมาณ 20,000 ฟอง การปฏิสนธิเกิดขึ้นภายนอก การจับคู่จะเป็น 1:1
อาหาร	กินสัตว์เป็นอาหาร เช่น หนอน แมลง กบ และไข่ปลา กบ ส่วนลูกออดจะกินพืชน้ำ
พฤติกรรมทั่วไป	ไม่มีการเลี้ยงดูลูกอ่อนหลังการวางไข่ ชอบอาศัยอยู่บริเวณที่มีอากาศอบอุ่นและจำศีลในช่วงฤดูหนาวโดยหลบอยู่ในโคลน โดยการสร้างโพรงถ้ำเล็กๆ อยู่อาศัยกินอาหารโดยการนั่งคอยและใช้ลิ้นจับเหยื่อ
ผลกระทบ	เนื่องจากมีความสามารถในการปรับตัวสูง สามารถเพิ่มจำนวนประชากรได้มาก กินสัตว์ได้หลากหลายชนิด จึงอาจส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อาหารในระบบนิเวศ และมีผลกระทบต่อกบพื้นเมือง

รายการ

3

○ ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น
ที่มีประวัติว่ารุกรานแล้วในประเทศอื่น
แต่ยังไม่รุกรานในประเทศไทย

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://www.biolib.cz/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Eriocheir sinensis Milne Edwards, 1853

ชื่อสามัญ

Chinese freshwater edible crab, Chinese Mitten Crab

ชื่อไทย

ปูขนจีน

วงศ์

Verunidae

แหล่งกำเนิด

จีน

การแพร่กระจาย

แพร่กระจายในประเทศแถบสแกนดิเนเวีย ทวีปยุโรป อเมริกา เนื่องจากมีการนำเข้าปูขนจีนเป็นๆ เพื่อนำมา เป็นอาหาร อีกทั้งตัวอ่อนของปูขนจีนสามารถติดมากับ น้ำอับเฉาเรือ และสามารถแพร่กระจายสู่แหล่งน้ำอื่นๆ ได้ พบมีการรุกรานที่ฟินแลนด์ สวีเดน สาธารณรัฐเช็ก เบลเยียม เดนมาร์ก ฝรั่งเศส เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ โปแลนด์ อังกฤษ บางส่วนของรัสเซียและสหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจายในไทย	นำเข้ามาในรูปปลูสดเป็นจำหน่ายในภัตตาคารอาหารจีน และตลาดเยาวราช
นำเข้าจาก	ฮ่องกง
วัตถุประสงค์	เพื่อการบริโภค
ลักษณะเด่น	ลำตัวมีสีน้ำตาลอ่อน ก้ามหนีบมีขนส่วนปลายก้ามหนีบ มีสีขาว ขอบกระดองเรียบค่อนข้างกลม ขนาดประมาณ 3 นิ้ว ขยายเป็น 2 เท่าของความกว้างของกระดอง
ขนาดสูงสุด	56 มิลลิเมตร
การสืบพันธุ์	วัยสมบูรณ์เพศของปูชนจีนมีอายุระหว่าง 1 ถึง 5 ปี เพศเมียอุ้มไข่ 250,000 ถึง 1 ล้านฟอง จึงกระทั่งฟัก ภายหลังจากการผสมพันธุ์เพศผู้และเพศเมียก็จะตาย
อาหาร	กินได้ทั้งพืชและสัตว์ ระยะวัยอ่อนกินพืช ตัวเต็มวัยกิน สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังขนาดเล็ก รวมถึงหนอนและ หอยกาบ
พฤติกรรมทั่วไป	ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในน้ำจืด แต่จะมีการอพยพไปทะเล เพื่อสืบพันธุ์
ผลกระทบ	ปูชนสามารถแข่งขันกับชนิดพันธุ์พื้นเมืองในยุโรปและ อเมริกา สามารถอพยพข้ามผ่านจากแหล่งน้ำหนึ่งไปยัง อีกแหล่งหนึ่ง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศน้ำจืด และน้ำกร่อย เนื่องจากมีการขุดรูอยู่กันอย่างหนาแน่น ก่อให้เกิดการพังทลายของแหล่งที่อยู่อาศัยในแหล่งน้ำ ทำให้เกิดการสูญพันธุ์ของชนิดพันธุ์พื้นเมือง นอกจากนี้ ปูชนจีนยังเป็นพาหะของพยาธิซึ่งสามารถแพร่มาสู่มนุษย์ ที่กินปูชนจีนดิบๆ ได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

ภาพ: อรุณี รอดลอย

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Pygocentrus</i> spp.
ชื่อสามัญ	Piranha
ชื่อไทย	ปลาปิรันยา
วงศ์	Characidae

แหล่งกำเนิด	ทวีปอเมริกาใต้
การแพร่กระจาย	ทวีปอเมริกาใต้และทวีปแอฟริกา แหล่งของปลาปิรันยาที่มีชื่อเสียง ได้แก่ กลุ่มแม่น้ำอเมซอน และโอรีโนโก
การแพร่กระจายในไทย	พบในแม่น้ำเจ้าพระยา 1 ครั้ง ปี 2526
นำเข้าจาก	ไม่มีข้อมูล
วัตถุประสงค์	เพื่อเลี้ยงเป็นปลาสวยงาม

ลักษณะเด่น

ปลาปรีณยามีอยู่หลายชนิด ลักษณะเด่นคือมีฟันอันคมกริบ เกล็ดเล็กละเอียดแวววาว ลำตัวแบนข้าง ส่วนท้องกว้าง (คล้ายปลาแปบหรือปลาโคกของไทย) บางชนิดมีจุดสีน้ำตาลและสีดำ บางชนิดข้างลำตัวส่วนล่างสีขาวสีเหลืองและสีชมพู แล้วแต่ละชนิดแตกต่างออกไป เกล็ดบริเวณสันท้องเรียงคล้ายฟันเลื่อยจำนวน 24-31 อัน ส่วนหัวโค้งขึ้นต่างจากสกุล *Serrasalmus* ที่ส่วนหัวโค้งลง 43 เซนติเมตร

ขนาดสูงสุด**การสืบพันธุ์**

การผสมพันธุ์เกิดขึ้นในบึง ระหว่างที่วางไข่ปรีณยาจะเปลี่ยนสีท้องเป็นสีแดง และตัวเป็นประกาย ทั้งพ่อและแม่จะปกป้องไข่และเตรียมรัง เพศเมียจะวางไข่ในรังที่เป็นรูปถ้วยที่สร้างจากตะกอนมีความลึก 4 ถึง 5 เซนติเมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 15 เซนติเมตร ไข่จะฟักตัวหลัง 2 ถึง 3 วัน ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิ น้ำ ฤดูผสมพันธุ์จะอยู่ในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ปลาตัวเมียวางไข่ได้ทีละ 6,000 ฟอง

อาหาร

กินเนื้อเป็นอาหาร

พฤติกรรมทั่วไป

มักอยู่รวมกันเป็นฝูงขนาดใหญ่ ว่ายน้ำล่าเหยื่อด้วยความเร็วและความดุสัน สามารถจูโจมสัตว์ที่มีขนาดใหญ่กว่าได้ แต่สัตว์ตัวนั้นต้องได้รับบาดเจ็บและอ่อนแออยู่ก่อนแล้ว เป็นปลาที่มีความอดทนมาก สามารถมีชีวิตอยู่บนบกที่ไม่มีน้ำได้นานถึง 2 ชั่วโมง

ผลกระทบ

เป็นปลาที่ดุร้าย ปลาพวกนี้ชอบอยู่รวมกันเป็นฝูง พุ่งเข้าโจมตีเหยื่ออย่างรุนแรง ปลาปรีณยาจะดุร้ายเมื่อหิวจัด ซึ่งถ้าแพร่หลายในประเทศไทยนับว่าเป็นอันตรายอย่างมาก

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

ภาพ: ขวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Serrasalmus</i> spp.
ชื่อสามัญ	Piranha
ชื่อไทย	ปลาปิรันยา
วงศ์	Characidae

แหล่งกำเนิด	ลุ่มแม่น้ำอเมซอน และโอริโนโก
การแพร่กระจาย	ทวีปอเมริกาใต้
การแพร่กระจายในไทย	ไม่มีข้อมูล
นำเข้าจาก	สิงคโปร์ และฮ่องกง
วัตถุประสงค์	เพื่อเลี้ยงเป็นสัตว์สวยงาม
ลักษณะเด่น	ฟันอันคมกริบ เกล็ดเล็กละเอียดแวววาว ส่วนหัวโค้งลง ต่างจากสกุล <i>Pygocentrus</i> ที่ส่วนหัวโค้งขึ้น
ขนาดสูงสุด	60 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

พ่อและแม่ปลามีพฤติกรรมการเตรียมรังและปกป้องไข่ โดยเพศเมียจะวางไข่ในรังที่เป็นรูปถ้วยที่สร้างจากตะกอน เมื่อไข่ได้รับการปฏิสนธิจะฟักตัวภายใน 2 ถึง 3 วัน ขึ้นอยู่กับอุณหภูมิน้ำ

อาหาร

กินเนื้อเป็นอาหาร

พฤติกรรมทั่วไป

มักอยู่รวมกันเป็นฝูงขนาดใหญ่ ว่ายน้ำล่าเหยื่อด้วยความเร็วและความดุสัน สามารถจับสัตว์ที่มีขนาดใหญ่กว่าได้ แต่โดยมากสัตว์ตัวนั้นต้องได้รับบาดเจ็บและอ่อนแออยู่ก่อนแล้ว

ผลกระทบ

เช่นเดียวกับปลาปิรันย่าในสกุล *Pygocentrus* spp.

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Alligator mississippiensis (Daudin, 1801)

ชื่อสามัญ

American alligator

ชื่อไทย

เอลลิเกเตอร์

วงศ์

Alligatoridae

แหล่งกำเนิด

ตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจาย

พบเฉพาะทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจายในไทย

กระจายตามฟาร์มจระเข้

นำเข้าจาก

สหรัฐอเมริกา

วัตถุประสงค์

นำมาเพาะเลี้ยงเพื่อการค้าหนัง

ลักษณะเด่น

มีลำตัวกลมและใหญ่ ส่วนหัวกว้าง ส่วนหางแข็งแรงมาก มีขนาดใหญ่กว่าชนิดที่พบในจีน (Chinese Alligator) โดยทั่วไปขนาดประมาณ 4.39 เมตร ว่ายน้ำเร็ว มีอายุได้มากกว่า 30 ปี

ขนาดสูงสุด
การสืบพันธุ์

5.8 เมตร

เริ่มผสมพันธุ์กันในเดือนมิถุนายน เพศเมียจะสร้างรังจากพืช เศษไม้ใบไม้และโคลน บริเวณจุดกำบังที่ใกล้แหล่งน้ำ หลังจากทีเพศเมียวางไข่ได้ 20 ถึง 50 ฟอง ซึ่งมีลักษณะ คล้ายไข่ห่าน มันจะใช้หูกคลุมไข่เพื่อรักษาอุณหภูมิของ ไข่ไว้ โดยอุณหภูมิที่เหมาะสมในการฟักเป็นเพศผู้อยู่ที่ 32.2 ถึง 33.8 องศาเซลเซียส สำหรับเพศเมียอยู่ที่ 27.7 ถึง 30 องศาเซลเซียส

อาหาร

ปลา นก เต่า งู สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์สะเทินบก สะเทินน้ำ

พฤติกรรมทั่วไป

มีนิสัยดุร้าย

ผลกระทบ

เคยมีรายงานว่าทำร้ายมนุษย์ในสหรัฐอเมริกา เป็น ผู้บริโภคระดับบนสุดของห่วงโซ่อาหาร มีนิสัยดุร้าย ซึ่งเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ท้องถิ่นทั้งสัตว์น้ำ และสัตว์บก

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://el.erdc.usace.army.mil/ansrp/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Caiman crocodilus (Linnaeus, 1758)

ชื่อสามัญ

Common caiman, Spectacled caiman

ชื่อไทย

จระเข้โคแมน

วงศ์

Alligatoridae

แหล่งกำเนิด

ทวีปอเมริกาใต้ ในลุ่มแม่น้ำอเมซอน

การแพร่กระจาย

ประเทศแถบทวีปอเมริกาใต้ เปอร์โตริโก สหรัฐอเมริกา และคิวบา พบการรุกรานที่เปอร์โตริโก และสหรัฐอเมริกา

การแพร่กระจายในไทย

กระจายตามฟาร์มจระเข้

นำเข้าจาก

ออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. 2533

วัตถุประสงค์

นำมาเพาะเลี้ยงเพื่อการค้าหนัง

ลักษณะเด่น

เพศเมียขนาดเล็กกว่าเพศผู้ซึ่งมีความยาว 2-2.5 เมตร มีสันแข็ง (bony ridge) ระหว่างด้านหน้าของตา มีสันสามเหลี่ยม (triangular ridge) บนเปลือกตา ตอนยังไม่โตเต็มที่มีสีเหลือง มีจุดและแถบสีดำบนลำตัวและหาง เมื่อโตเต็มวัยลายและจุดจะลดลง ลำตัวเปลี่ยนเป็นสีเขียวมะกอก (olive green)

ขนาดสูงสุด

2.5 เมตร

การสืบพันธุ์

เพศเมียจะพร้อมสืบพันธุ์เมื่อความยาวประมาณ 1.2 เมตร ซึ่งอยู่ระหว่างอายุ 4 และ 7 ปี ส่วนเพศผู้จะมีความยาว 1.4 เมตร อายุเท่ากันกับเพศเมีย การจับคู่จะเกิดในช่วงเดือนพฤษภาคมและสิงหาคม และจะวางไข่ในระหว่างการภาคถึงสิงหาคมในกองดินที่ทำเป็นรัง และจะฟักเป็นตัวหลังจาก 90 วัน

อาหาร

ระยะวัยอ่อน กินสัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น แมลง ครัสตาเซียน หอย พอโตขึ้นมากก็จะกินสัตว์มีกระดูกสันหลังหลากหลายชนิด เช่น ปลา สัตว์สะเทินบกสะเทินน้ำ สัตว์เลื้อยคลาน นกน้ำ ตัวเต็มวัยกินสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม

พฤติกรรมทั่วไป

โดยทั่วไปจะอยู่ประจำที่ไม่ค่อยเคลื่อนที่ แต่จะอพยพเมื่อสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย โดยอาจจะย้ายจากแหล่งน้ำหนึ่งไปยังอีกแหล่งน้ำหนึ่งในช่วงฤดูฝน

ผลกระทบ

เป็นสัตว์นักล่าที่เอาตัวรอดได้ดี กินอาหารได้หลายอย่าง เช่น ปลา และสัตว์น้ำที่มีขนาดเล็กอื่นๆ จึงอาจเป็นภัยคุกคามต่อสัตว์ท้องถิ่นได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Crocodylus niloticus Laurenti, 1768

ชื่อสามัญ

Nile crocodile, Mamba

ชื่อไทย

จระเข้แม่น้ำไนล์

วงศ์

Crocodylidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปแอฟริกา แอฟริกาใต้ และมาดากัสการ์

การแพร่กระจาย

เอเชียใต้และตะวันออกเฉียงใต้ อิหร่าน ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และปาปัวนิวกินี จนถึงปาเลาและฟิจิ ภาคเหนือของออสเตรเลีย คิวบา เกาะฮิสแปนิโอลา จาเมกา และหมู่เกาะเคย์แมน แอนทิลลิสใหญ่ รัฐฟลอริดา ของสหรัฐอเมริกา ทางเหนือของชีนาโลอาและตาเมาลิปัส ในเม็กซิโก เวเนซุเอลา และภาคตะวันตกเฉียงเหนือของเปรู

การแพร่กระจายในไทย	พาร์มจะเข้ และสวนสัตว์สาธารณะ
นำเข้าจาก	ไม่มีข้อมูล
วัตถุประสงค์	นำมาเพาะเลี้ยงเพื่อการค้าหนัง และแสดงในสวนสัตว์สาธารณะ
ลักษณะเด่น	เป็นจระเข้ขนาดใหญ่ขนาดเฉลี่ย 5-6 เมตร หนังหยาบ และเป็นเกล็ด เมื่อยังไม่โตเต็มวัยมีสีน้ำตาลมะกอกเข้ม และมีแถบสีดำบนหางและลำตัว ตัวเต็มวัยมีสีดำและแถบดำบนหาง ลักษณะต่างจากอัลลิเกเตอร์ ตรงที่มีจมูกแคบและยาวกว่า
ขนาดสูงสุด	6.2 เมตร
การสืบพันธุ์	เพศเมียพร้อมจะสืบพันธุ์ที่ความยาว 2.6 เมตร ส่วนเพศผู้ความยาวประมาณ 3.1 เมตร เพศเมียจะวางไข่ 40 ถึง 60 ฟองในรัง และคอยอยู่ใกล้ๆ รังตลอดเวลา ระยะฟักตัวเฉลี่ย 80 ถึง 90 วัน หลังจากนั้นตัวแม่จะเปิดรังและคาบลูกลงไปในน้ำ
อาหาร	ระยะวัยอ่อนกินสัตว์น้ำไม่มีกระดูกสันหลังขนาดเล็กและแมลง พอโตขึ้นจะกินสัตว์มีกระดูกสันหลังขนาดใหญ่ พวกปลา สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์เลื้อยคลาน ตัวเต็มวัยกินอาหารขนาดใหญ่ได้หลากหลายตั้งแต่ละมั่งควาย และฮิปโปโปเตมัส
พฤติกรรมทั่วไป	อยู่เป็นฝูง เมื่อปลามีการอพยพจะร่วมมือกันตึงเป็นรูปครึ่งวงกลมไล่ต้อนปลาและจับกินเมื่ออยู่ใกล้
ผลกระทบ	เป็นจระเข้ที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ เป็นผู้บริโภครดับบนสุดของห่วงโซ่อาหาร มีนิสัยดุร้าย ซึ่งเป็นอันตรายต่อมนุษย์ และสัตว์ท้องถิ่นทั้งสัตว์น้ำและสัตว์บก

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ชื่อวิทยาศาสตร์

Crocodylus novaeguineae Schmidt, 1928

ชื่อสามัญ

New Guinea Crocodile

ชื่อไทย

จระเข้นิวกีนี

วงศ์

Crocodylidae

แหล่งกำเนิด

อินโดนีเซีย และปาปัวนิวกินี

การแพร่กระจาย

อินโดนีเซีย และปาปัวนิวกินี

การแพร่กระจายในไทย

กระจายตามฟาร์มจระเข้

นำเข้าจาก

อินโดนีเซีย ในปี พ.ศ. 2527

วัตถุประสงค์

นำมาเพาะเลี้ยงเพื่อการค้าหนัง

ลักษณะเด่น

จระเข้ขนาดเล็ก ส่วนจมูกแคบ เพศเมียจะมีขนาดเล็กกว่าเพศผู้ ลำตัวสีน้ำตาลถึงเทา มีแถบสีเข้มบนลำตัวและหาง

ขนาดสูงสุด
การสืบพันธุ์

3.5 เมตรสำหรับเพศผู้ และ 2.7 เมตรสำหรับเพศเมีย
เพศเมียจะถึงวัยเจริญพันธุ์เมื่อมีความยาว 1.6 ถึง 2 เมตร ส่วนเพศผู้มีความยาวประมาณ 2.5 เมตร ระหว่างช่วงผสมพันธุ์เพศเมียจะสร้างกองดินเป็นรัง จะวางไข่ราว 2 สัปดาห์หลังจากการจับคู่ และฟักออกมาหลัง 80 วัน

อาหาร

อาหารส่วนใหญ่ได้แก่ ปลา นกน้ำ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์เลื้อยคลานอื่นๆ

พฤติกรรมทั่วไป
ผลกระทบ

มีพฤติกรรมกินอาหารตอนกลางคืน อาศัยในแหล่งน้ำจืด เป็นนักล่า มีพฤติกรรมกินอาหารตอนกลางคืน อาหารส่วนใหญ่ได้แก่ ปลา นกน้ำ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานอื่นๆ ถ้าหลุดรอดจากที่เลี้ยงอาจกระทบต่อห่วงโซ่อาหารธรรมชาติและเป็นอันตรายแก่มนุษย์ได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

ชื่อวิทยาศาสตร์

Crocodylus rhombifer (Cuvier, 1807)

ชื่อสามัญ

Cuban crocodile, Pearly crocodile

ชื่อไทย

จระเข้คิวบา

วงศ์

Crocodylidae

แหล่งกำเนิด

คิวบา

การแพร่กระจาย

มีการนำเข้ามาเพาะเลี้ยงในเวียดนามเหนือจึงมีจระเข้คิวบากระจายหลงเหลือตามฟาร์มจระเข้บางแห่งในเวียดนามและกัมพูชา

การแพร่กระจายในไทย

กระจายตามฟาร์มจระเข้

นำเข้าจาก

ไม่มีข้อมูล

วัตถุประสงค์

นำมาเพาะเลี้ยงเพื่อการค้าหนัง

ลักษณะเด่น

มีฟันขนาดใหญ่และมีเกราะแข็ง ลำตัวยาว 3.5 เมตร สีเหลืองและดำ ตาสีน้ำตาลเข้ม ส่วนหัวกว้างและสัน มีสันแข็ง (bony ridge) ด้านหลังตามีเกล็ดขนาดใหญ่ ด้านหลังยาวถึงตอนท้ายของคอ เกล็ดที่ขาขนาดใหญ่และเป็นสัน ลำตัวตอนบนสีเข้มมีลายสีดำเหลือง ส่วนท้องสีอ่อน ส่วนหางมีจุดสีดำหรือแถบสีดำ เพศผู้มีขนาดใหญ่กว่าเพศเมีย อาศัยในแหล่งน้ำจืด

ขนาดสูงสุด

5 เมตร

การสืบพันธุ์

สร้างกองดินทำรัง ฤดูผสมพันธุ์จะเริ่มในเดือนพฤษภาคม และจะสิ้นสุดภายใน 3 ถึง 4 เดือน จำนวนไข่ที่ผลิตออกมาจะขึ้นอยู่กับขนาดและอายุของแม่ แต่โดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ 30-40 ฟอง

อาหาร

กินปลา เต่า และสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมเป็นอาหาร

พฤติกรรมทั่วไป

ว่ายน้ำเก่ง เดินและกระโจนได้ดี เพิ่มความร้อนให้กับร่างกายจากดวงอาทิตย์และการแช่ในน้ำอุ่น

ผลกระทบ

เป็นชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ ถูกคุกคามจากการล่าของมนุษย์ไปทำผลิตภัณฑ์หนังและอาหาร มีพฤติกรรมล่าเหยื่อ อาจเป็นเหตุให้มีการทำลายสายพันธุ์สัตว์น้ำอื่นๆ ในแหล่งน้ำธรรมชาติ ถ้าไม่มีการควบคุมการเลี้ยง อาจกระทบต่อห่วงโซ่อาหารธรรมชาติ

รายการ 4

ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น
ที่รุกรานที่ยังไม่เข้ามาในประเทศไทย

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://gallery.photo.net>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Mnemiopsis leidyi A. Agassiz, 1865

ชื่อสามัญ

Warty comb jelly, Sea walnut

ชื่อไทย

ทวี่วุ้น

วงศ์

Mnemiidae

แหล่งกำเนิด

ชายฝั่งทะเลแอตแลนติกด้านทิศตะวันตก

การแพร่กระจาย

ทวีปยุโรป ทวีปเอเชีย อาเซอร์ไบจาน บัลแกเรีย จอร์เจีย
กรีซ อิหร่าน คาซัคสถาน ประเทศในกลุ่มเมดิเตอร์เรเนียน
โรมาเนีย รัสเซีย ตุรกี ยูเครน และพบมีการรุกรานใน
ทวีปเอเชีย

ลักษณะเด่น

หิววันเป็นแพลงก์ตอนสัตว์ที่พบเฉพาะในทะเล มีลำตัวใส คล้ายแมงกะพรุน มีแผ่นหิวจำนวน 8 แผ่น บนแผ่นมีซี่หิวเรียงกันเป็นแถวมีหน้าที่ช่วยพยุงลำตัวให้อยู่ในน้ำ อวัยวะจับอาหารคือหนวด บนหนวดมีขนบาง ๆ จำนวนมาก บนขนมีตุ่มที่พบเฉพาะหิววันเรียกว่า colloblast ซึ่งมีเมือกเหนียว ๆ ช่วยในการจับอาหาร

ขนาดสูงสุด

12 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

สืบพันธุ์โดยการปล่อยเซลล์สืบพันธุ์ออกมาผสมกันนอกตัว ตัวอ่อนจะเป็นแพลงก์ตอนลอยในน้ำจนเจริญวัย และสามารถแพร่พันธุ์แบบไม่อาศัยเพศได้จากการสร้างเศษชิ้นส่วนของตัว โดยยกส่วนที่ขาดหายไปขึ้นมากลายเป็นหิววันตัวใหม่

อาหาร

กินแพลงก์ตอนและสัตว์ขนาดเล็ก

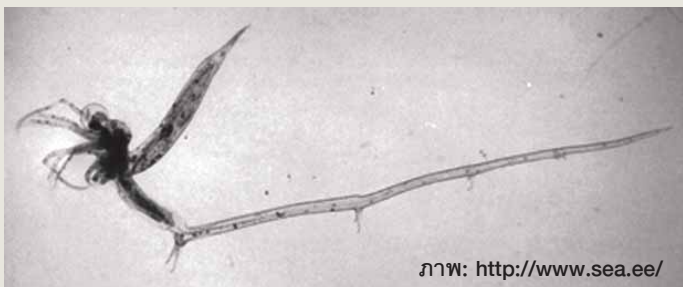
พฤติกรรมทั่วไป

หิววันส่วนใหญ่ลอยลอยอยู่ในน้ำ

ผลกระทบ

เกี่ยวข้องกับปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้จากการทำประมง เนื่องจากหิววันกินแพลงก์ตอนสัตว์ ไข่ปลา กลางน้ำ และตัวอ่อนปลา นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อาหารในบริเวณที่หิววันเข้าไปอยู่อาศัย ที่ทะเลดำ และทะเลเอเชีพบว่าแพลงก์ตอนสัตว์ ลูกปลา และประชากรปลาที่กินแพลงก์ตอนสัตว์ที่พบในทะเลลึกมีการลดจำนวนลงอย่างมาก

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://www.sea.ee/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Cercopagis pengoi (Ostroumov, 1891)

ชื่อสามัญ

Fishhook waterflea

ชื่อไทย

ไสน้ำหนาม

วงศ์

Cercopagididae

แหล่งกำเนิด

ตอนใต้ของภาคตะวันออกของทวีปยุโรป

การแพร่กระจาย

ภาคตะวันออกของยุโรปและทะเลบอลติก และพบมีการ
รุกรานในแถบทะเลบอลติก เอสโทเนีย แถบ Great Lakes
ของอเมริกาเหนือ โปแลนด์ รัสเซีย สวีเดน ตุรกี ยูเครน

ลักษณะเด่น

มีส่วนของลำตัวเป็นหัว มีหางยาวและตอนท้ายสุด
มีตะขอ พบถูกรังไข่ในเพศเมีย ที่หัวประกอบด้วยตา
อันใหญ่หนึ่งดวง

ขนาดสูงสุด	6-13 มิลลิเมตร
การสืบพันธุ์	โรน้าหนามสามารถสืบพันธุ์แบบ Parthenogenesis ตัวอ่อนจะพัฒนาอยู่ในถุงด้านหลังและฟักเป็นตัวในปลายฤดูร้อนและฤดูใบไม้ร่วง
อาหาร	แพลงก์ตอน สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง และสัตว์มีกระดูกสันหลัง
พฤติกรรมทั่วไป	โรน้าหนามอาศัยในบริเวณนอกฝั่งทะเล แหล่งน้ำกร่อย และบริเวณน้ำจืด อุณหภูมิ 3-38 องศาเซลเซียส สามารถทนความเค็มได้ในช่วงกว้าง และทนความเค็มต่ำ โรน้าหนามที่อาศัยบริเวณนอกฝั่งจะมีการอพยพขึ้นลงได้ในระหว่างวัน และจะพบความหนาแน่นมากในช่วงฤดูร้อนที่ความเค็มประมาณ 10 ในพันส่วน
ผลกระทบ	มีความเป็นไปได้ที่โรน้าหนามจะเป็นผู้แข่งขันกับปลาที่กินแพลงก์ตอนเป็นอาหาร

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://www.afsc.noaa.gov/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Asterias amurensis Lütken, 1871

ชื่อสามัญ

Northern Pacific seastar

ชื่อไทย

ดาวทะเลแปซิฟิกเหนือ

วงศ์

Asteriidae

แหล่งกำเนิด

ทะเลแปซิฟิกเหนือและทะเลบริเวณรอบเกาะญี่ปุ่น
รัสเซีย จีนตอนเหนือ และเกาหลี

การแพร่กระจาย

พบการรุกรานที่ออสเตรเลีย รัฐสaskatchewan และรัฐวิกตอเรีย
เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ลำตัวแยกเป็นห้าแขน
ส่วนกลางมีลักษณะเป็นจานกลมขนาดเล็ก ลำตัวเป็นสีเหลือง
และบ่อยครั้งที่จะเห็นสีม่วงและสีแดงเป็นลายละเอียด
ปลิกย่อยบนผิว ด้านหลังมีตุ่มหินปูนขนาดเล็กกระจายอยู่
ทั่วไป มีปากอยู่ด้านล่างบริเวณจุดกึ่งกลางของลำตัว

ขนาดสูงสุด การสืบพันธุ์	ได้แขนแต่ละข้างมีหนวดสั้น ๆ เรียงตามส่วนยาวของแขน เป็นคู่ๆ มีลักษณะเป็นกล้ามเนื้อที่เหนียวและแข็งแรง เส้นผ่านศูนย์กลาง 50 เซนติเมตร มีการสืบพันธุ์ 2 แบบ คือ แบบอาศัยเพศโดยการที่เพศผู้และเพศเมียปล่อยไข่และสเปิร์มออกมาผสมกันในน้ำช่วงฤดูหนาว เพศเมียสามารถผลิตไข่ได้ 10-25 ล้านฟองต่อปี การปฏิสนธิเกิดขึ้นภายนอกเซลล์ และการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศโดยการงอกใหม่ (Regeneration)
อาหาร	กินหอยสองฝา โดยเฉพาะ หอยนางรม กุ้ง ปู หนอน และสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง
พฤติกรรมทั่วไป	เป็นผู้ล่า กินอาหารเกือบทุกอย่างที่พบ
ผลกระทบ	ที่ออสเตรเลียเตาทะเลนี้กินสัตว์พื้นเมืองได้หลากหลาย และยังส่งผลกระทบต่อประชากรหอยพื้นเมืองซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของห่วงโซ่อาหารในทะเล

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

ภาพ: <http://www.weichtiere.at/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dreissena polymorpha (Pallas, 1771)

ชื่อสามัญ

Zebra mussel

ชื่อไทย

หอยกะพงม้าลาย

วงศ์

Dreissenidae

แหล่งกำเนิด

รัสเซีย

การแพร่กระจาย

พบในแหล่งน้ำจืดทั่วไปในรัสเซีย ต่อมาได้แพร่กระจายมายังสหรัฐอเมริกาและประเทศในทวีปยุโรปอื่นๆ พบมีการรุกรานในพื้นที่แถบสแกนดิเนเวีย เยอรมัน อังกฤษ ไอร์แลนด์ อิตาลี เนเธอร์แลนด์ โปแลนด์ สเปน อังกฤษ สวิสเซอร์แลนด์ จาไมก้า แคนาดา ทวีปอเมริกาเหนือ

ลักษณะเด่น

เป็นหอยสองฝา น้ำจืด เปลือกมีขนาดเล็ก รูปร่างลักษณะสามเหลี่ยม ป่องเล็กน้อย มีสีหลากหลาย ส่วนใหญ่มีสีขาวบางครั้งเป็นมัน มีสีน้ำตาลถึงดำ เป็นแถบ ทำให้มีชื่อสามัญว่า Zebra mussel มีเส้นใยสำหรับยึดเกาะวัสดุหรือพื้น

ขนาดสูงสุด

3.8 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

เพศเมียสามารถผลิตไข่ได้ 30,000-1,000,000 ฟองต่อปี ไข่และสเปิร์มผสมในมวลน้ำ

อาหาร

อินทรีย์วัตถุ

พฤติกรรมทั่วไป

มักอยู่รวมเป็นกลุ่มก้อน

ผลกระทบ

การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน และมีการแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว มักเกาะตามใต้พื้นเรือ สมอเรือ ท่อน้ำและพื้นวัสดุต่างๆ ทำให้สร้างความรำคาญให้แก่มนุษย์เป็นอย่างมาก

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Potamocorbula amurensis</i> (Schrenck, 1861)
ชื่อตามทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน	<i>Corbula amurensis</i> (Schrenck, 1861)
ชื่อสามัญ	Asian clam, Chinese clam, Blackish-water clam
ชื่อไทย	หอยขวานจีน
วงศ์	Corbulidae

แหล่งกำเนิด	ญี่ปุ่น จีน และเกาหลี
การแพร่กระจาย	อ่าวซานฟรานซิสโก ทวีปอเมริกาเหนือ
ลักษณะเด่น	เปลือกมีสีน้ำตาล ขาวหรือเหลือง ขนาดความยาวประมาณ 3 เซนติเมตร ฝาทั้งสองมีขนาดและรูปร่างต่างกัน ฝาซ้ายมีขนาดเล็กและแบนกว่าฝาขวา
ขนาดสูงสุด	2-3 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

เพศผู้และเพศเมียแยกกัน เพศเมียจะวางไข่เมื่ออายุได้ 2-3 เดือน และจะวางไข่ได้ตลอดทั้งปี วางไข่ครั้งละ 45,000-220,000 ฟอง การพัฒนาของตัวอ่อนขึ้นอยู่กับการอิทธิพลของอุณหภูมิ

อาหาร

แพลงก์ตอนพืช และแพลงก์ตอนสัตว์

พฤติกรรมทั่วไป

มักอาศัยในเขตน้ำขึ้นน้ำลง ซึ่งจะฝังตัวในโคลน ทราวยอาศัยอยู่ในความเค็มของน้ำ 1-33 ส่วนในพัน อุณหภูมิ 8-23 องศาเซลเซียส

ผลกระทบ

มักอาศัยรวมกันอย่างหนาแน่น ซึ่งจะแย่งที่อยู่อาศัยและอาหารกับหอยพื้นเมือง มีรายงานพบว่าในที่ที่มีหอยขวานจีนหนาแน่น ทำให้โคฟีพอดในบริเวณนั้นลดลงอย่างมาก ถ้าเข้ามาในประเทศไทยก็อาจส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกับสัตว์น้ำท้องถิ่น

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่น

ภาพ: <http://www.idscaro.net/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Mytilus galloprovincialis (Lamarck, 1819)

ชื่อสามัญ

Mediterranean mussel

ชื่อไทย

หอยกะพงเมดิเตอร์เรเนียน

วงศ์

Mytilidae

แหล่งกำเนิด

ชายฝั่งเมดิเตอร์เรเนียน ทะเลดำ และทะเลแอเดรียติก

การแพร่กระจาย

แอฟริกา เอเชีย สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ และพบการรุกรานที่ นามิเบีย แคนาดา เนเธอร์แลนด์ อเมริกาเหนือ สหรัฐอเมริกา และแอฟริกาใต้

ลักษณะเด่น

เป็นหอยกาบที่มีลักษณะคล้ายหอยแมลงภู่ เปลือกมีสีเขียวมะกอก ผิวเป็นร่องตามแนวรัศมี ในหอยขนาดเล็กผิวจะเรียบ มีเส้นใยยึดเกาะใต้น้ำ ขนาดทั่วไป 5-8 เซนติเมตร

ขนาดสูงสุด	15 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	สืบพันธุ์แบบ Gonochoristic reproduction เพศผู้และเพศเมียจะปล่อยเซลล์สืบพันธุ์พร้อมกัน หอยกะพงเมดิเตอร์เรเนียนมี ลูกดกและการปล่อยไข่ในแต่ละปีจะปล่อยในช่วงที่น้ำมีอุณหภูมิสูงสุด
อาหาร	กรองกินแพลงก์ตอนพืชเป็นอาหาร
พฤติกรรมทั่วไป	เจริญเติบโตเร็ว มีความทนทานต่อสภาพอากาศ จึงทำให้ลูกหอยกะพงเมดิเตอร์เรเนียนมีโอกาสรอดมากกว่าลูกหอยพันธุ์พื้นเมือง
ผลกระทบ	การกินอาหารและลักษณะที่อยู่อาศัยคล้ายกับหอยแมลงภู่ และหอยกะพงในประเทศไทย จึงอาจเป็นภัยคุกคามต่อสัตว์น้ำท้องถิ่นในประเทศไทยโดยการแย่งอาหารและที่อยู่อาศัย

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://www.biopix.com/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Carcinus maenas (Linnaeus, 1758)

ชื่อสามัญ

Green crab

ชื่อไทย

ปูเขียวยุโรป

วงศ์

Portunidae

การแพร่กระจาย

ทวีปยุโรปและแอฟริกาเหนือ บริเวณชายฝั่งตะวันออกของทะเลบอลติก ไอร์แลนด์ ทางเหนือของนอร์เวย์ ออสเตรเลีย และพบการรุกรานที่แอฟริกาใต้ และสหรัฐอเมริกา

แหล่งกำเนิด

แถบยุโรป และตอนเหนือของทวีปแอฟริกา

ลักษณะเด่น

มีกระดองยาวถึง 60 มิลลิเมตร กว้าง 90 มิลลิเมตร มีฟันสั้นๆ ด้านข้างกระดอง 5 ซี่ มีสีสรรหลากหลาย เช่น สีเขียว ไปจนถึงน้ำตาล สีเทา หรือสีแดง

ขนาดสูงสุด

60 มิลลิเมตร

การสืบพันธุ์

เพศเมียสามารถวางไข่ได้ถึง 185,000 ฟอง ตัวอ่อนจะเจริญเติบโตนอกชายฝั่งก่อนจะมาลอกคราบครั้งสุดท้ายเป็นระยะวัยอ่อนในเขตน้ำขึ้นน้ำลง ตัวอ่อนปูจะอาศัยอยู่ที่ท่ามกลางสาหร่ายทะเลและหญ้าทะเล

อาหาร

หอยสองฝา ไข่เดือนทะเล และครัสเตเชียนขนาดเล็ก

พฤติกรรมทั่วไป

อาศัยอยู่ในทะเลและบริเวณปากแม่น้ำ รวมทั้งในโคลนทราย ไซดหิน พีชน้ำ เป็นพวก Euryhaline คือ สามารถทนต่อความเค็มช่วงกว้าง 4-52 ส่วนในพัน และดำรงชีวิตอยู่ในอุณหภูมิ 0-30 องศาเซลเซียส ทนทานต่อสภาพแวดล้อมได้ดี

ผลกระทบ

ปูเขียวยุโรปเป็นสาเหตุของการลดลงของหอยสองฝาท้องถิ่นในรัฐแคลิฟอร์เนีย และแคนาดา ดังนั้นถ้าเข้ามายังประเทศไทยจึงอาจมีผลกระทบต่อสัตว์ท้องถิ่นได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://www.siamfishing.com/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Lates niloticus (Linnaeus, 1758)

ชื่อสามัญ

Nile perch

ชื่อไทย

ปลากะพงแม่น้ำไนล์

วงศ์

Latidae

แหล่งกำเนิด

แม่น้ำไนล์ ในทวีปแอฟริกา

การแพร่กระจาย

พบในอียิปต์ ชัด เซเนกัล คองโก เคนยา และพบการ
รุกรานที่ทะเลสาบวิกตอเรีย แอฟริกา

ลักษณะเด่น

ปลากะพงแม่น้ำไนล์เป็นปลาน้ำจืดขนาดใหญ่ มีรูปร่าง
คล้ายปลากะพงขาว เมื่อโตเต็มที่จะมีขนาดตัวใหญ่
กว่ามาก โดยยาวได้ถึง 2 เมตรหนักได้ถึง 200 กิโลกรัม
พบหนักที่สุด 230 กิโลกรัม จัดเป็นปลาที่มีขนาดใหญ่ที่สุด
ในวงศ์นี้

ขนาดสูงสุด	2 เมตร
การสืบพันธุ์	วางไข่อิสระบริเวณน้ำตื้น สามารถวางไข่ได้ทั้งปีโดยจะมีไข่มากที่สุดในช่วงฤดูฝน อาจมากถึง 16 ล้านฟองต่อการวางไข่หนึ่งครั้ง
อาหาร	กินสัตว์อื่นๆ ที่เล็กกว่าเป็นอาหาร ไม่ว่าจะเป็น ปลา ปู กุ้ง และหอย
พฤติกรรมทั่วไป	ชอบอาศัยในทะเลสาบ หรือคลองชลประทาน ตัวเต็มวัยอาศัยอยู่ในน้ำลึก ขณะที่ตัวอ่อนอาศัยอยู่ในน้ำตื้น
ผลกระทบ	เป็นปลาที่อาศัยทั้งในน้ำจืดและน้ำกร่อย เป็นปลาที่มีการเจริญเติบโตรวดเร็ว มีขนาดใหญ่ อาจคุกคามต่อสัตว์น้ำท้องถิ่นในประเทศไทย

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://www.duke.edu/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Micropterus salmoides (Lacepède, 1802)

ชื่อสามัญ

Largemouth bass

ชื่อไทย

ปลากะพงปากกว้าง

วงศ์

Centrarchidae

แหล่งกำเนิด

สหรัฐอเมริกาจนถึงเม็กซิโกตอนเหนือ

การแพร่กระจาย

พบในแหล่งน้ำจืดในสหรัฐอเมริกาจนถึงเม็กซิโกตอนเหนือ อังกฤษ รัสเซีย ทวีปยุโรป แอฟริกาเหนือ อเมริกาใต้ เอเชีย เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ และหมู่เกาะฮาวาย พบการรุกราน ที่คิวบา สาธารณรัฐโดมินิกัน อิตาลี โปแลนด์ กัวเตมาลา ญี่ปุ่น เกาหลี นิวแคลิโดเนีย เม็กซิโก ตะวันออกกลาง หมู่เกาะแคริบเบียน มอริเชียส มาดากัสการ์ ฟิจิ กวม และแอฟริกาใต้

ลักษณะเด่น

ปากกว้าง ครีบหลังสองตอน มีแถบสีเข้มตลอดด้านข้างของลำตัว กระดูกขากรรไกรบนยาวถึงตา ด้านหลังมีสีเขียวถึงเขียวมะกอก ด้านท้องสีขาวเหลืองไปจนถึงคอดหาง ครีบหางกลมมีก้านครีบอก่อน 17 ก้าน ครีบหลังมีก้านครีบแข็ง 10 ก้าน ก้านครีบอก่อน 12-14 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 3 ก้าน ก้านครีบอก่อน 10-12 ก้าน มีอายุยืนถึง 23 ปี

ขนาดสูงสุด

97 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

เพศผู้จะก้าวร้าว และสร้างรังในโคลนเลนบริเวณน้ำที่เป็นร่มเงาเพื่อบอกรักษาเขต เพศเมียอาจจะวางไข่ในรังของเพศผู้หลาย ๆ รัง เพศผู้จะคอยปกป้องไข่ วางไข่ในฤดูใบไม้ผลิถึงฤดูร้อน หรือเมื่ออุณหภูมิถึง 15 องศาเซลเซียส ตัวสมบูรณ์เพศอายุระหว่าง 5-12 ปี

อาหาร

ปลา กุ้ง สัตว์สะเทินบกสะเทินน้ำ และแมลง

พฤติกรรมทั่วไป

ก้าวร้าว

ผลกระทบ

เป็นปลากินเนื้อจึงทำให้มีผลกระทบกับชนิดพันธุ์พื้นเมืองที่มีขนาดเล็กได้ อีกทั้งมีความสามารถปรับตัวได้ดี สามารถอาศัยอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมต่างๆ ตั้งแต่ลำธารเล็กๆ จนถึงแหล่งน้ำขนาดใหญ่

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://nyis.info/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Neogobius melanostomus (Pallas, 1814)

ชื่อสามัญ

Black spotted goby, Round goby

ชื่อไทย

ปลาบู๋

วงศ์

Gobiidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปเอเชียและบางส่วนของยุโรป

การแพร่กระจาย

ทวีปเอเชีย มหาสมุทรแอตแลนติก ทะเลบอลติก และอเมริกาเหนือ

ลักษณะเด่น

เป็นปลานขนาดเล็ก ครีบท้องติดกันมีลักษณะคล้ายถ้วย ลำตัวมีสีน้ำตาลเทา ด้านข้างตัวมีสีน้ำตาลเข้ม ส่วนหัวยาว 22-23% ของความยาวลำตัว ครีบท้องยาวถึงรูก้น ครีบท้องมี 2 ตอน ตอนแรกมีก้านครีบแข็ง 5-7 ก้าน ตอนหลังมีก้านครีบแข็ง 1 ก้านและก้านครีบอ่อน 13-16 ก้าน

	ครีบก้นมีก้านครีบก้น 11-14 ก้าน ครีบอกมีก้านครีบก้น 17-20 ก้าน
ขนาดสูงสุด	30.5 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	เพศผู้จะอพยพจากน้ำลึกเพื่อกินบริเวณที่วางไข่ในฤดูใบไม้ผลิ และทำเขตแดนก่อนที่เพศเมียมาถึง ปลาบุเพศเมียจะวางไข่หลายครั้ง ประมาณทุกๆ 20 วันตั้งแต่เดือนเมษายนถึงกันยายน ขณะที่เพศผู้จะคอยปกป้องไข่และตัวอ่อน
อาหาร	เป็นปลากินเนื้อ สามารถกินอาหารได้หลากหลายทั้งไข่ปลา ตัวอ่อนปลาชนิดอื่น ตัวอ่อนแมลง และสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอื่นๆ เป็นอาหาร
พฤติกรรมทั่วไป	อาศัยอยู่บริเวณพื้นน้ำในแม่น้ำ และชายฝั่งของทะเลสาบ ชอบอาศัยหินเป็นที่หลบซ่อน
ผลกระทบ	สามารถกินอาหารได้หลากหลาย ซึ่งถ้าหลุดรอดมายังธรรมชาติ อาจส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำพื้นเมืองได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: ชวลิต วิทยานนท์

ชื่อวิทยาศาสตร์

Oncorhynchus mykiss (Walbaum, 1792)

ชื่อสามัญ

Rainbow trout

ชื่อไทย

ปลาเทราท์ ปลาเรนโบว์เทราท์ ปลาเทราท์สายรุ้ง

วงศ์

Salmonidae

แหล่งกำเนิด

ทวีปอเมริกาเหนือ

การแพร่กระจาย

พบมากในทะเลสาบและลำธารในตอนเหนือของทวีปอเมริกา และประเทศต่างๆ ทั่วโลก และพบว่าการรุกรานที่เบลเยียม โปแลนด์ โคโลัมเบีย สาธารณรัฐโดมินิกัน ญี่ปุ่น เปรู โปแลนด์ แอฟริกาใต้ สหรัฐอเมริกา และสวิตเซอร์แลนด์

การแพร่กระจายในไทย

ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่

นำเข้าจาก

แคนาดา ในปี พ.ศ. 2516

วัตถุประสงค์

เพื่อการเพาะเลี้ยงเป็นอาหาร

ลักษณะเด่น	ลำตัวมีเกล็ดขนาดเล็ก มีสีแดงคาดตามความยาวของลำตัวดูคล้ายสายรุ้ง เป็นที่มาของชื่อเรนโบว์เทราท์
ขนาดสูงสุด	114 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	ในช่วงฤดูผสมพันธุ์สีของเพศผู้จะมีมากกว่าเพศเมีย และหลากหลายสีมากตามแต่ขนาด ที่อยู่อาศัย และเพศ เป็นปลาที่ต้องวางไข่ในน้ำที่มีออกซิเจนสูง น้ำไหลแรง และอุณหภูมิสูงไม่เกิน 12 องศาเซลเซียส
อาหาร	ปลาใหญ่จะหากินใกล้ๆ กับท้องน้ำ กินแมลงน้ำ หอย สัตว์จำพวกกุ้ง ปู ไข่ปลาอื่น หรือปลานขนาดเล็กเป็นอาหาร
พฤติกรรมทั่วไป	ชอบว่ายน้ำไปมา ไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบอาศัยอยู่ในน้ำเย็นที่สะอาด เป็นปลาสองน้ำ มีการอพยพออกไปอาศัยในทะเล 1-4 ปี และกลับมาวางไข่ในน้ำจืด
ผลกระทบ	เป็นปลาที่อาศัยหากินบริเวณท้องน้ำ กินสัตว์หน้าดิน แมลง ไข่ปลาหรือปลานขนาดเล็กเป็นอาหาร ตามแหล่งน้ำที่เย็นมีกระแสน้ำไหล ซึ่งในประเทศไทยแหล่งน้ำเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นน้ำตกและลำธารใกล้ภูเขาที่มีสัตว์น้ำเฉพาะถิ่นอาศัยอยู่ จึงอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศเมื่อปลาหลุดรอดลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://www.biolib.cz/>

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Salmo trutta trutta* Linnaeus, 1758

ชื่อตามทะเบียนชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ควรป้องกัน

Salmo trutta (Linnaeus, 1758)

ชื่อสามัญ Brown trout

ชื่อไทย ปลาเทราท์สีน้ำตาล

วงศ์ Salmonidae

แหล่งกำเนิด สก๊อตแลนด์ อังกฤษ ทวีปยุโรป อเมริกาเหนือ และเอเชียตะวันตก

การแพร่กระจาย พบแพร่กระจายทางตะวันออกเฉียงเหนือของมหาสมุทรแอตแลนติก นอร์เวย์ ไอร์แลนด์ ทางใต้ของเกาะกรีนแลนด์ และพบการรุกรานในบางส่วนของแอฟริกาใต้ รัฐแคลิฟอร์เนีย และรัฐมิชิแกนของสหรัฐอเมริกา

ลักษณะเด่น	ลำตัวมีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลทอง มีครีบไขมัน ครีบหลังมีก้านครีบแข็ง 3-4 ก้าน ก้านครีบอก่อน 8-11 ก้าน ครีบก้นมีก้านครีบแข็ง 4 ก้าน ก้านครีบอก่อน 7-10 ก้าน กระดูกสันหลัง 56-59 ข้อ
ขนาดสูงสุด	103 เซนติเมตร
การสืบพันธุ์	อาศัยอยู่ในทะเล เมื่อถึงฤดูสืบพันธุ์จะว่ายน้ำขึ้นมาวางไข่ในน้ำจืดบริเวณต้นน้ำ วัยเจริญพันธุ์อายุประมาณ 3-4 ปี เพศเมียผลิตไข่ได้ประมาณ 10,000 ฟอง
อาหาร	กินสัตว์หน้าดิน แมลง ไข่ปลาหรือปลาขนาดเล็กเป็นอาหาร
พฤติกรรมทั่วไป	พบอาศัยบริเวณน้ำจืด น้ำกร่อยและน้ำเค็ม โดยใช้ชีวิตประมาณ 1-5 ปีในน้ำจืด และ 1/2-5 ปีในน้ำเค็ม ชอบแหล่งน้ำที่มีอุณหภูมิต่ำ น้ำเย็น และมีออกซิเจนสูง เช่น ลำธารและแม่น้ำบนภูเขา หากินในเวลากลางวัน
ผลกระทบ	ปลาเทราต์สีน้ำตาลมีผลทำให้ประชากรปลาพื้นเมืองลดลง โดยเฉพาะปลาแซลมอนเนื่องจากไปแย่งอาหารและที่อยู่อาศัย เมื่อปลาชนิดนี้หลุดรอดลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติจึงอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสัตว์น้ำเฉพาะถิ่นอาศัยอยู่บริเวณนั้นๆ ได้

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://www.vivanatura.org/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Bufo marinus (Linnaeus, 1758)

ชื่อสามัญ

Giant Toad, Cane Toad, Marine Toad

ชื่อไทย

คางคกยักษ์

วงศ์

Bufoidea

แหล่งกำเนิด

อเมริกากลาง และทวีปอเมริกาใต้

การแพร่กระจาย

สหรัฐอเมริกา ตอนใต้ของรัฐเท็กซัส ตอนกลางของอเมริกา
และทางภาคใต้ฝั่งตะวันออกของเปรู และพบการรุกราน
ในพื้นที่อังกฤษ ออสเตรเลีย มหาสมุทรแอตแลนติก บาบิโลน
เบอร์มิวดา เกาะเคย์แมน สาธารณรัฐโดมินิกัน ตาฮิติ
จาไมก้า มาตินิค มอนต์เซอร์รัต ออสเตเรีย ญี่ปุ่น
หมู่เกาะโซโลมอน ตะวันออกเฉียงใต้ของฟลอริดา
นำมาเป็นสัตว์เลี้ยงคฤหาสน์ของอัยและพืชผลอื่น ๆ

วัตถุประสงค์

ลักษณะเด่น

เป็นคางคกขนาดใหญ่ ความยาว 9 นิ้วหนัก 2 ปอนด์ มีขาสั้นแข็งแรง ไม่มีพังผืดระหว่างนิ้วเท้า มีต่อมพิษขนาดใหญ่เรียกว่า parotoid gland อยู่ทางด้านหลังของหัว ซึ่งพิษนี้มีความรุนแรงมาก เมื่อโดนตาสามารถทำให้ผิวหนังบริเวณนั้นไหม้ได้ และสามารถฆ่าแมวหรือสุนัขถ้ากินมันเข้าไป มีอายุอย่างน้อย 15 ปี

ขนาดสูงสุด

38 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

ผสมพันธุ์ระหว่างเดือนเมษายนและเดือนกันยายนทางซีกโลกเหนือและจะได้ยินมันส่งเสียงร้องตอนจับคู่เริ่มตอนปลายเดือนมีนาคม ทุกๆ ปี เพศเมียจะผลิตไข่ประมาณ 8,000 ถึง 35,000 ฟอง ไข่จะผสมกับสเปิร์มภายนอก ร่างกาย ลักษณะเป็นวันลอยอยู่บนผิวน้ำเห็นเป็นสายหรือรวมกันรอบๆ พิษหรือขากปรักหักพังอื่นๆ ในน้ำ

อาหาร

สัตว์ฟันแทะขนาดเล็ก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง รวมทั้งพืชด้วย

พฤติกรรมทั่วไป

ชอบอาศัยในทุ่งหญ้าหรือป่า คางคกยักษ์ส่วนใหญ่แยกเหยื่อได้จากการเคลื่อนไหว และมีนิสัยกลืนกินเหยื่อ

ผลกระทบ

เนื่องจากสามารถผลิตเมือกพิษ ทำให้เป็นสาเหตุของการลดลงของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกอื่นๆ ที่เป็นสัตว์พื้นเมือง

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ภาพ: <http://www.kingsnake.com/>

ชื่อวิทยาศาสตร์

Eleutherodactylus coqui (Thomas, 1966)

ชื่อสามัญ

Coqui, Caribbean tree frog

ชื่อไทย

ปาดคาริเบีย

วงศ์

Leptodactylidae

แหล่งกำเนิด

เปอร์โตริโก

การแพร่กระจาย

มีการแพร่กระจายในรัฐฮาวาย และสหรัฐอเมริกา โดยติดไปกับการขนส่งผลไม้ทางเรือ และพบการรุกรานในบาฮามาส สาธารณรัฐโดมินิกัน เกาะเวอร์จิน ออสเตรเลีย และหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก ทวีปอเมริกาเหนือ หมู่เกาะกาลาปากอส และสหรัฐอเมริกา

วัตถุประสงค์

เพื่อควบคุมศัตรูพืช

ลักษณะเด่น

เป็นปลาขนาดเล็กมีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลเทา ตามีสีน้ำตาลทอง มีจุดสีดำขนาดใหญ่หรือแถบสีอ่อนด้านบนของหัวระหว่างตาและแถบล่างเป็นสีน้ำตาลอ่อน ด้านหลังเป็นสีเทาหรือเทาปนน้ำตาล (เป็นสีเดียวทั้งหลัง) หรือมีสีเข้มเป็นรูปตัว M ระหว่างไหล่ บางชนิดเป็นรูปตัว V และเป็นสีอ่อนจากปากมาถึงตาหรือบริเวณมุมขา ด้านท้องมีแถบสีครีม 1-2 แถบ

ขนาดสูงสุด

5.7 เซนติเมตร

การสืบพันธุ์

มีการผสมพันธุ์ภายใน การวางไข่ปริมาณมาก และไม่มีระยะที่เป็นลูกออดในน้ำ ตัวอ่อนจะฟักจากไข่เป็นปลาขนาดเล็ก

อาหาร

แมลง และแมงมุม

พฤติกรรมทั่วไป

มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบนิเวศที่แตกต่างกันออกไป เวลาจับคู่จะร้องเสียงสูงว่า “co-qui” (ko-kee) ซึ่งมีความถี่สูงเกือบ 100 เดซิเบล

ผลกระทบ

การเพิ่มประชากรของปลาคชนิดนี้ส่งผลกระทบต่อถิ่นที่พันธุ์สัตว์พื้นบ้าน ได้แก่ แมลง และแมงมุม ซึ่งปลาคินเป็นอาหาร ส่งผลต่อประชากรนกที่กินแมลงในพื้นที่เนื่องจากเกิดการแย่งอาหารกัน นอกจากนี้ปลาคชนิดนี้ยังเป็นพาหะของพยาธิตัวกลม

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 รายชื่อชนิดพันธุ์สัตว์ตามบัญชีแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาห้ามมิให้นำสัตว์น้ำบางชนิดเข้าในราชอาณาจักร

ชื่อวิทยาศาสตร์	พระราชกฤษฎีกา	
	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2547
สาหร่ายสีน้ำเงินแกมเขียวใน Division Cyanophyta		√
สาหร่ายสีเขียวทุกชนิดใน Division Chlorophyta		√
สาหร่ายสีน้ำตาลทุกชนิดใน Division Phacophyta		√
สาหร่ายสีแดงทุกชนิดใน Division Rhodophyta		√
เพรียงหัวหอมและสัตว์น้ำทุกชนิดใน Phylum Hemichordata		√
ฟองน้ำทุกชนิดใน Phylum Porifera		√
ดอกไม้ทะเล ปะการัง กัลปังหา และสัตว์น้ำทุกชนิดใน Phylum Cnidaria		√
สัตว์น้ำจำพวกหนอนตัวแบนทุกชนิดใน Phylum Platyhelminthes		√
ไส้เดือนน้ำ ปลิงน้ำจืดทุกชนิดใน Phylum Annelida		√
หนอนตัวทุกชนิดใน Phylum Sipuncula		√
ลิ่นทะเล และสัตว์น้ำทุกชนิดใน Class olyphacophora		√
หอยกาบเดี่ยว (หอยฝาเดียว) และหอยทุกชนิดใน Class Gastropoda		√
หอยกาบคู่ (หอยสองฝา) และหอยทุกชนิดใน Class Bivalvia		√
หอยงาช้างและหอยทุกชนิดใน Class Scaphopoda		√
หอยวงช้างและปลาหมึกทุกชนิดใน Class Cephalopoda		√
หอยปากเปิดและสัตว์น้ำทุกชนิดใน Phylum Brachiopoda		√
กุ้ง กั้ง ปู และสัตว์น้ำทุกชนิดใน Subphylum Crustacea		√
แมงดาทะเลทุกชนิดใน Class Chelicerata		√

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	พระราชบัญญัติ	
	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2547
ปลาดาวขนนกและสัตว์น้ำทุกชนิดใน Class Crinoidea		✓
ปลาดาว ดาวทะเลและสัตว์น้ำทุกชนิดใน Class Asteroidea		✓
ดาวประาและสัตว์น้ำทุกชนิดใน Class Ophiuroidea		✓
อีแปะทะเล เม่นทะเล และสัตว์น้ำทุกชนิดใน Class Echinoidea		✓
ปลิงทะเล และสัตว์น้ำทุกชนิดใน Class Holothuroidea		✓
ปลาปากกลม (Hagfish) และปลาทุกชนิดใน Order Myxiniiformes		✓
ปลาแลมเพรย์ (Lamprey) และปลาทุกชนิดใน Order Peteromyzontiformes		✓
ปลาคาวชาร์ก (Cow Shark) ปลาฟรีลชาร์ก (Frill Shark) และปลาทุกชนิดใน Order Hexanchiformes		✓
ปลาฉลามหัวทุ๋ (Bullhead Shark และ Horn Shark) และปลาทุกชนิดใน Order Heterodontiformes		✓
ปลาฉลามวาฬ (Whale Shark) ฉลามกบ (Nurse shark) และปลาทุกชนิดใน Order Orectolobiformes		✓
ปลาฉลามเสือ (Sand Tiger Shark) และปลาทุกชนิดใน Order Lamniformes		✓
ปลาฉลามหัวค้อน (Hammerhead Shark) และปลาทุกชนิดใน Order Carchariniformes		✓
ปลาด็อกฟิชชาร์ก (Dogfish Shark) และปลาทุกชนิดใน Order Squaliformes		✓
ปลาซอร์ชาร์ก (Saw Shark) และปลาทุกชนิดใน Order Pristiophoriformes		✓
ปลาแองเกลชาร์ก (Angel Shark) และปลาทุกชนิดใน Order Squatiniformes		✓
ปลาฉนาก (Sawfish) และปลาทุกชนิดใน Order Pristiformes		✓

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	พระราชกฤษฎีกา	
	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2547
ปลากะเบนไฟฟ้า (Electric Ray) และปลาทุกชนิดใน Order Torpediniformes		√
ปลากะเบน (Skate Ray) และปลาทุกชนิดใน Order Rajiiformes		√
ปลาโรนัน (Guitarfish) และปลาทุกชนิดใน Order Rhinobatiformes		√
ปลากะเบนธง (Stingray) ปลากะเบนผีเสื้อ (Butterfly Ray) และปลาทุกชนิดใน Order Myliobatiformes		√
ปลาโคมีรา (Chimaera) และปลาทุกชนิดใน Order Chimaeriformes		√
ปลาสเตอร์เจียน (Sturgeon) และปลาทุกชนิดใน Order Acipenseriformes		√
ปลาไบเคอร์ (Bichir) และปลาทุกชนิดใน Order Polypteriformes		√
ปลาการ์ (Gar) และปลาทุกชนิดใน Order Lepisosteiformes		√
ปลาโบว์ฟิน (Bowfin) ในปลาทุกชนิดใน Order Amiiformes		√
ปลาตะพึด (Bonytongue) ปลากราย (Featherback) และปลาทุกชนิดใน Order Osteoglossiformes		√
ปลาปิ่นยาในสกุล (Genus) Serrasalmus	√	
ปลาปิ่นยาในสกุล (Genus) Roosevelliella	√	
ปลาปิ่นยาในสกุล (Genus) Pygocentrus	√	
ปลาดาทะเลลึก (Tarpon) และปลาทุกชนิดใน Order Elopiformes		√
ปลากะบอกย่น (Bonefish) และปลาทุกชนิดใน Order Albuliformes		√
ปลาฮาโลซอร์ (Halosaur) และปลาทุกชนิดใน Order Notocanthiformes		√
ปลาตุหนนา (True Eel) ปลาหลดหิน (Moray) และปลาทุกชนิดใน Order Anguilliformes		√

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	พระราชกฤษฎีกา	
	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2547
ปลาบ็อบเทลอีล (Bobtail Eel) และปลาทุกชนิดใน Order Saccopharyngiformes		✓
ปลาหลังเขียว (Sardine) ปลากะตัก (Anchovy) และปลาทุกชนิดใน Order Clupeiformes		✓
ปลานวลจันทร์ทะเล (Milkfish) และปลาทุกชนิดใน Order Gonorynchiformes		✓
ปลาซิว (Minnow) ปลาคะเพียน (Carp) ปลาหมอ (Loach) และปลาทุกชนิดใน Order Cypriniformes		✓
ปลาแคแรซิน (Characin) และปลาทุกชนิดใน Order Characiformes		✓
ปลาเนื้ออ่อน (Sheat fish) ปลาสวาย (Catfish) และปลาทุกชนิดใน Order Siluriformes		✓
ปลาไนต์ฟิช (knifefish) และปลาทุกชนิดใน Order Gymnotiformes		✓
ปลาแซลมอน (Salmon) ปลาเทราต์ (Trout) และปลาทุกชนิดใน Order Salmoniformes		✓
ปลาไพก์ (Pike) และปลาทุกชนิดใน Order Esociformes		✓
ปลาไซม์ (Smelt) และปลาทุกชนิดใน Order Osmeriformes		✓
ปลาบริสเทิลเมาท์ (Bristlemouth) ปลาแดรกอนฟิช (Dragonfish) และ ปลาทุกชนิดใน Order Stomiiformes		✓
ปลาปากคม (Lizardfish) และปลาทุกชนิดใน Order Aulopiformes		✓
ปลาเรืองแสง (Lanternfish) และปลาทุกชนิดใน Order Myctophiformes		✓
ปลาเทราต์เพิร์ช (Trout-Perch) และปลาทุกชนิดใน Order Percopsiformes		✓
ปลาค็อด (Cod) ปลาแฮดด็อก (Haddock) และปลาทุกชนิดใน Order Gadiformes		✓

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	พระราชกฤษฎีกา	
	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2547
ปลาเพิร์ลฟิช (Pearlfish) และปลาทุกชนิดใน Order Ophidiiformes		√
ปลาคางคก (Toadfish) และปลาทุกชนิดใน Order Batrachoidiformes		√
ปลากบ (Frogfish) ปลาตกเบ็ด (Anglerfish) และปลาทุกชนิดใน Order Lophiiformes		√
ปลาเกาะหิน (Clingfish) และปลาทุกชนิดใน Order Gobiesociformes		√
ปลากระบอก (Mullet) และปลาทุกชนิดใน Order Mugiliformes		√
ปลาหัวแข็ง (Siverside) ปลาเรนโบว์ฟิช (Rainbowfish) และปลาทุกชนิดใน Order Atheriniformes		√
ปลาหัวตะกั่ว (Panchax) ปลาคิลลิฟิช (Killifish) และปลาทุกชนิดใน Order Cyprinodontiformes		√
ปลาเข็ม (Needlefish) ปลากระทุงเหว (Halfbeak) และปลาทุกชนิดใน Order Beloniformes		√
ปลาดาบทะเลเล็ก (Ribbonfish) และปลาทุกชนิดใน Order Lampriformes		√
ปลาดาวเรืองแสง (Lanterneye Fish) ปลาข้าวเม่าน้ำลึก (Soldierfish) และปลาทุกชนิดใน Order Beryciformes		√
ปลาเรดเมาท์ (Redmouth) และปลาทุกชนิดใน Order Cetomimiformes		√
ปลาดอริ (Dory) และปลาทุกชนิดใน Order Zeiformes		√
ปลาม้าน้ำ (Sea horse) ปลาปากแตร (Cornetfish) และปลาทุกชนิดใน Order Gasterosteiformes		√
ปลาไหล (Swamp eel) ปลากระทิง (Spiny eel) และปลาทุกชนิดใน Order Synbranchiformes		√
ปลาข้างเหยียบ (Flathead) ปลาสิงโต (Scorpionfish) และปลาทุกชนิดใน Order Scorpaeniformes		√

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ชื่อวิทยาศาสตร์	พระราชกฤษฎีกา	
	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2547
ปลาทูน่า (Tuna) ปลากะพง (Snapper) และปลาทุกชนิดใน Order Perciformes		√
ปลาซีกเดียว (Flounder) ปลาลิ้นหมา (Sole) และปลาทุกชนิดใน Order Pleuronectiformes		√
ปลากล่อง (Boxfish) ปลาวัว (Triggerfish) ปลาปักเป้า (Puffer) และปลาทุกชนิดใน Order Tetraodontiformes		√
ปลาซีลาแคนท์ (Coelacanth) และปลาทุกชนิดใน Order Coelacanthiformes		√
ปลาปอดออสเตรเลีย (Australian Lungfish) และปลาทุกชนิดใน Order Ceratodontiformes		√
ปลาปอดอเมริกาใต้ (South American Lungfish) และปลาทุกชนิดใน Order Lepidosireniformes		√
จิ้งจกน้ำ (Newt และ Salamander) และสัตว์น้ำทุกชนิดใน Order Urodela		√
กบ คางคก (Frog และ Toad) และสัตว์น้ำทุกชนิดใน (Order Anura (Salientia))		√
เขียดงู (Limbless Amphibian) และสัตว์น้ำทุกชนิดใน Order Apoda (Gymnophiona)		√
เต่าและตะพาบทุกชนิด (Turtle, Terrapin และ Softshell turtles) ใน Order Chelonia		√
งูน้ำจืดและงูทะเล (Fresh water and sea snake) และสัตว์น้ำทุกชนิดใน Order Squamata		√
จระเข้ และสัตว์น้ำทุกชนิดใน Order Crocodylia		√
วาฬและโลมาทุกชนิดใน Order Cetacea		√
พะยูนทุกชนิดใน Order Sirenia		√
สิงโตทะเลและแมวน้ำทุกชนิดใน Suborder Pinnipedia		√

ตารางผนวกที่ 2 ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างถิ่นที่ควรป้องกัน ควบคุมและกำจัดของไทย
(สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552)

Taxon	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	เลขที่ รายการ
Phylum Ctenophora			
Family Mnemiidae	<i>Mnemiopsis leidyi</i>	หิววัน	4
Phylum Porifera			
Family Tetillidae	<i>Tetilla japonica</i>	ฟองน้ำลูกกอล์ฟ	2
Phylum Mollusca			
Family Ampullariidae	<i>Pomacea canaliculata</i>	หอยเชอรี่	1
Ampullariidae	<i>Pomacea gigas</i>	หอยเชอรี่ยักษ์	1
Corbulidae	<i>Corbula amurensis</i>	หอยขวานจีน	4
Dreissenidae	<i>Mytilopsis sallei</i>	หอยแมลงภู่เทียม	1
Dreissenidae	<i>Dreissena polymorpha</i>	หอยกะพงม้าลาย	4
Mytilidae	<i>Mytilus galloprovincialis</i>	หอยกะพง เมดิเตอร์เรเนียน	4
Phylum Echinodermata			
Family Asteroidea	<i>Asterias amurensis</i>	ดาวทะเลแปซิฟิกเหนือ	4
Phylum Arthropoda			
Family Cercopagidae	<i>Cercopagis pengoi</i>	ไรน้ำหนาม	4
Penaeidae	<i>Litopenaeus vannamei</i>	กุ้งขาว	2
Cambaridae	<i>Procambarus clarkii</i>	กุ้งเครย์ฟิชอเมริกัน	2
Parastacidae	<i>Cherax quadricarinatus</i>	กุ้งเครย์ฟิชออสเตรเลีย	2
Varunidae	<i>Eriocheir sinensis</i>	ปูขนจีน	3
Portunidae	<i>Carcinus maenas</i>	ปูเสียวยุโรป	4

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

Taxon	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	เลขที่ รายการ
Phylum Chordata			
Family Osteoglossidae	<i>Arapaima gigas</i>	ปลาช่อนเมซอน	1
Clariidae	<i>Clarias gariepinus</i>	ปลาดุกอัมปรีกัน	1
Loricariidae	<i>Hypostomus plecostomus</i>	ปลากดเกราะ, ปลาซึกเกอร์	1
Loricariidae	<i>Liposarcus pardalis</i>	ปลากดเกราะ, ปลาซึกเกอร์	1
Loricariidae	<i>Pterygoplichthys spp.</i>	ปลากดเกราะ, ปลาซึกเกอร์	1
Cichlidae	<i>Oreochromis mossambicus</i>	ปลาหมอเทศ	1
Cichlidae	<i>Oreochromis niloticus</i>	ปลานิล	1
Cichlidae	<i>Cichla ocellaris</i>	ปลาหมอสียักษ์	2
Serrasalminidae	<i>Piaractus brachipomus</i>	ปลาพาคู	2
Characidae	<i>Colossoma macropomum</i>	ปลาพาคู	2
Poeciliidae	<i>Gambusia affinis</i>	ปลาหางนกยูง	2
Poeciliidae	<i>Poecilia reticulata</i>	ปลาหางนกยูง	2
Poeciliidae	<i>Poecilia sphenops</i>	ปลาหางนกยูงได้หัว	2
Poeciliidae	<i>Poecilia velifera</i>	ปลาหางนกยูง	2
Ictaluridae	<i>Ictalurus punctatus</i>	ปลากดคออเมริกัน	2
Salmonidae	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	ปลาเทราท์สายรุ้ง	2
Salmonidae	<i>Salmo trutta</i>	ปลาเทราท์สีน้ำตาล	4
Characidae	<i>Pygocentrus spp.</i>	ปลาปิรันยา	3
Characidae	<i>Serrasalmus spp.</i>	ปลาปิรันยา	3
Latidae	<i>Lates niloticus</i>	ปลากะพงแม่น้ำไนล์	4

- ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

Taxon	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	เลขที่ รายการ
Centrarchidae	<i>Micropterus salmoides</i>	ปลากะพงปากกว้าง	4
Gobiidae	<i>Neogobius melanostomus</i>	ปลาตู้	4
Ranidae	<i>Rana catesbeiana</i>	กบบูลฟร็อก	2
Bufo	<i>Bufo marinus</i>	คางคกยักษ์	4
Leptodactylidae	<i>Eleutherodactylus coqui</i>	ปาดแคริเบียน	4
Trionychidae	<i>Pelodiscus sinensis</i>	ตะพาบได้หัว	4
Emydidae	<i>Trachemys scripta</i>	เต่าแก้มแดง	1
Alligatoridae	<i>Alligator mississippiensis</i>	เอลลิเกเตอร์อเมริกัน	3
Alligatoridae	<i>Caiman crocodilus</i>	จระเข้ไคแมน	3
Crocodylidae	<i>Crocodylus niloticus</i>	จระเข้แม่น้ำไนล์	3
Crocodylidae	<i>Crocodylus novaeguineae</i>	จระเข้นิวกีนี	3
Crocodylidae	<i>Crocodylus rhombifer</i>	จระเข้ควบา	3
Crocodylidae	Hybrid ระหว่าง <i>Crocodylus rhombifer</i> และ <i>Crocodylus siamensis</i>		3

- หมายเหตุ รายการที่ 1 = ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานแล้ว
 รายการที่ 2 = ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีแนวโน้มรุกราน
 รายการที่ 3 = ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีประวัติว่ารุกรานแล้วในประเทศอื่นแต่ยังไม่รุกรานในประเทศไทย
 รายการที่ 4 = ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานที่ยังไม่เข้ามาในประเทศไทย

บรรณานุกรม

- ฉวีวรรณ หุตะเจริญ. 2551. ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ใน รายงานการประชุมวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. วันที่ 22-23 พฤษภาคม 2550. ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพฯ. หน้า 149-155.
- เชิดศักดิ์ วงษ์กมลชุนท์. 2549. คู่มือตรวจสอบรายชื่อสัตว์น้ำที่อยู่ในความควบคุมของกฎหมาย. กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ. 272 หน้า.
- ส่วนอนุญาตและจัดการประมง. 2548. รวมกฎหมายว่าด้วยการประมง และประกาศคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประมง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง. สำนักบริหารจัดการด้านการประมง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรุงเทพฯ. 147 หน้า.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2552. มาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. 28 หน้า.
- อภิชาติ เดิมวิชาวกร, ขวดี วิทยานนท์, ยุ้ย เกตเพชร, ประเทศ ชอว์รักษ์ และประเสริฐภวรรพานิชกุล. 2546. สัตว์น้ำต่างถิ่นในประเทศไทย. สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรประมงน้ำจืด. สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพฯ. 74 หน้า.
- อุทิศ ภูอินทร์. 2544. อนุสัญญาระหว่างประเทศ: ความร่วมมือเพื่อจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นในรายงานการประชุมวันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพและการจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน. วันที่ 22-23 พฤษภาคม 2544. ณ โรงแรมเดอะแกรนด์ กรุงเทพฯ. หน้า 21-27.

<http://animaldiversity.ummz.umich.edu/site/index.html>

<http://www.cites.org/eng/resources/species.html>

<http://www.fao.org/fishery/culturedspecies/>

<http://www.fishbase.org/search.php>

<http://www.issg.org/database/species/search.asp?st=100ss&fr=1&str=&lang=EN>

<http://www.iucnredlist.org/>

ดัชนีชื่อวิทยาศาสตร์

<i>Alligator mississippiensis</i>	78-79	<i>Mytilopsis sallei</i>	18-19
<i>Arapaima gigas</i>	24-25	<i>Mytilus galloprovincialis</i>	100-101
<i>Asterias amurensis</i>	94-95	<i>Neogobius melanostomus</i>	108-109
<i>Bufo marinus</i>	114-115	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	110-111
<i>Caiman crocodilus</i>	80-81	<i>Oreochromis mossambicus</i>	34-35
<i>Carcinus maenas</i>	102-103	<i>Oreochromis niloticus niloticus</i>	36-37
<i>Cercopagis pengoi</i>	92-93	<i>Oreochromis niloticus</i>	36-37
<i>Cherax quadricarinatus</i>	46-47	<i>Pelodiscus sinensis</i>	38-39
<i>Cichla ocellaris</i>	52-53	<i>Piaractus brachipomus</i>	54-55
<i>Clarias gariepinus</i>	26-27	<i>Poecilia reticulata</i>	62-63
<i>Colossoma macropomum</i>	56-57	<i>Poecilia sphenops</i>	64-65
<i>Corbula amurensis</i>	98-99	<i>Poecilia velifera</i>	66-67
<i>Crocodylus niloticus</i>	82-83	<i>Pomacea canaliculata</i>	20-21
<i>Crocodylus novaeguineae</i>	84-85	<i>Pomacea gigas</i>	22-23
<i>Crocodylus rhombifer</i>	86-87	<i>Pomacea insularum</i>	22-23
<i>Dreissena polymorpha</i>	96-97	<i>Potamocorbula amurensis</i>	98-99
<i>Eleutherodactylus coqui</i>	116-117	<i>Procambarus clarkii</i>	48-49
<i>Eriocheir sinensis</i>	72-73	<i>Pterygoplichthys spp.</i>	32-33
<i>Gambusia affinis</i>	60-61	<i>Pygocentrus spp.</i>	74-75
<i>Hypostomus plecostomus</i>	28-29	<i>Rana catesbeiana</i>	68-69
<i>Ictalurus punctatus</i>	58-59	<i>Salmo trutta trutta</i>	112-113
<i>Lates niloticus</i>	104-105	<i>Salmo trutta</i>	112-113
<i>Liposarcus pardalis</i>	30-31	<i>Serrasalmus spp.</i>	76-77
<i>Lithobates catesbeiana</i>	68-69	<i>Tetilla japonica</i>	44-45
<i>Litopenaeus vannamei</i>	50-51	<i>Trachemys scripta</i>	40-41
<i>Micropterus salmoides</i>	106-107		
<i>Mnemiopsis leidyi</i>	90-91		
<i>Mytilopsis adamsi</i>	18-19		

ดัชนีชื่อไทย

กบнулฟร็อก	68-69	ปลาเทราท์	110-111
กุ้งขาว	50-51	ปลาเทราท์สายรุ้ง	110-111
กุ้งเครย์ฟิชอเมริกัน	48-49	ปลาเทราท์สีน้ำตาล	112-113
กุ้งเครย์ฟิชออสเตรเลีย	46-47	ปลานิล	36-37
คางคกยักษ์	114-115	ปลาบู๋	108-109
จระเข้ควา	86-87	ปลาปิรันยา	74-77
จระเข้โคแมน	80-81	ปลาพาคู	54-57
จระเข้นิวกินี	84-85	ปลามอลลี	64-65
จระเข้แม่น้ำไนล์	82-83	ปลาเรนโบวเทราท์	110-111
ดาวทะเลแปซิฟิกเหนือ	94-95	ปลาสดมอลลี	64-65
ตะพาบไต้หวัน	38-39	ปลาหมอเทศ	34-35
เต่าแก้วแดง	40-41	ปลาหมอสียักษ์	52-53
เต่าญี่ปุ่น	40-41	ปลาหางนกยูง	60-63
ปลากดเกราะ	28-33	ปลาหางนกยูงไต้หวัน	64-65
ปลากดเกราะดำ	28-29	ปาดแคร์เบียน	116-117
ปลากดเกราะลาย	32-33	ปูชนจีน	72-73
ปลากดหลวง	58-59	ปูเขี้ยวยุโรป	102-103
ปลากดอเมริกัน	58-59	ฟองน้ำลูกกอล์ฟ	44-45
ปลากะพงปากกว้าง	106-107	ไร่น้ำหนาม	92-93
ปลากะพงแม่น้ำไนล์	104-105	หริวุ้น	90-91
ปลากินยุง	60-61	หอยกะพงเทศ	18-19
ปลาแกมบูเซีย	60-61	หอยกะพงม้าลาย	96-97
ปลาแค้ดำ	56-57	หอยกะพงเมดิเตอร์เรเนียน	100-101
ปลาจะระเม็ดน้ำจืด	54-55	หอยขวานจีน	98-99
ปลาช่อนอเมริกา	24-25	หอยเชอรี่	20-21
ปลาซัคเกอร์	28-33	หอยเชอรี่ยักษ์	22-23
ปลาซิวไต้หวันครีบยาว	66-67	หอยแมลงภูเทียม	18-19
ปลาเซลฟิช	66-67	เอลลิเกเตอร์	78-79
ปลาดุกอัฟริกัน	26-27		

ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย	สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง เกษตรกลาง บางเขน กทม. 10900
สงวนสิทธิ์	2553, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย
การอ้างอิง	สำนักวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด. 2553. ชนิดพันธุ์สัตว์น้ำต่างกัน. กรมประมง, กระทรวงเกษตร และสหกรณ์. กรุงเทพฯ. 136 หน้า.
ISBN	978-974-19-4705-8
พิมพ์ครั้งแรก	สิงหาคม 2553 จำนวน 1,000 เล่ม
พิมพ์ที่	บริษัท คุณาไทย จำกัด 101/635 หมู่บ้านช็อคตรง ซอย 15 ถนนรัตนนิเบศร์ ตำบลไทรมา ซอยรัตนนิเบศร์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 โทรศัพท์ 081 8995858
คณะผู้จัดทำ	• นายสมหวัง พิมพ์บุตร • นายอภิชาติ เต็มวิชะกร • นายวงศ์ปฐม กมลรัตน์ • นายบุญส่ง ศรีเจริญธรรม • นางอรภา นาคจินดา • นางจุฑามาศ จิวลักษณ์ • นางสาวอภิรดี หันพงศ์กิตติกุล • นางสาวสิริวรรณ สุขศรี • นายนคร พิลา • นายยงยศ หรีตะนอง • นางสาวณัฐวรรณ คชสารมณี